

emelt
ggellen-
ny ellen

on amerikai
vilkkozatban
étót emelt a
ét biztosító,
y ellen. A
az az állás-
het megadni
eteknek már
t, egyre ki-
reztető zavar

rmány
deviza-
at

ági körökből
rint a cseh-
készl a de-
ák szüntetni
ények, mag-
rttilalmát. A
sleges nyers-
zabaddá tet-

munkács
stületét

ány a pénz-
nkács város
atta, felfüg-
és az ügyek
na munkácsi

lakított
szágban

zágban újra
t. Venizelosz
ok nyomása
rmányelnök-
adott kifeje-
sége a par-
snek, mert
lesz a tör-
rálásztásokat

nizelosz kor-
his köztársá-
rek átvették

hába
nain"
an

lök megkisé-
zki-tengeren
n orosz utas
tenger felett
s rövidesen
felderítő te-

léptek az
ek: Az autó
sztrájk álta
lében állott
ben ötezer
demonstrá-
az új autó

merikai me
ni... London
ól készült
tókát, mert
tikai mező-
ez.

ültakozását
nyánál a ki-
dox szertar-
lése ellen,
ore Roncalli
sanoff mi-
ék képviselő-
e Boris ki-
leányának
i szertartás
e ellen. Mu-
hogy az or-
ghangyu kí-
gyan a görög-

aphtadó Rt.
da Baron L.
telefóna 9-77.

Taxa postali
plátte in num.
No. 224.713-929.

Szerkesztőség
és kiadóhiva-
tal: Cluj-Ko-
lozsvár, Stra-
da Baron L. Pop (v. Brassai-u.) 11.
Telefon: 9-77. Előfizetési árak:
Havonta 110, negyedévre 320, fél-
évre 600, egészévre 1200 lej. Külföldre:
Havonta 1, negyedévre 3, fél-
évre 6, egészévre 10 dollár. Hirdetések
díjszabás szerint. Az „UJ KELET” az erdélyi és bányási
zsidóság egyetlen napilapja. Cik-
keink utányomását csak a köz-
rás megjelölésével engedjük meg.

UJ KELET

Magasoktor Robert

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Bérmentetlen
leveleket nem
fogadunk el.
Kéziratok
megőrzését és visszaküldését nem
vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton
Ernö. Felelős szerkesztő Jámber
F. Bukaresti szerkesztő: Hátszegi
Ernö, Str. Sf. Constantin Nr. 31.

Denek, 1933 Jan. 20.

1933. I. V. XII. ÉV
TEBETH 22. 16 SZÁM.

Panama-koncert az éterben

Uj panamától hangos a romániai közvélemény.
A közvélemény és a levegő.
Mert az 1950-es hullámhosszon újban zsiros üzletek lágy fuvallata hárfázik bele az elbusult romániai polgárok készlékeibe.
Törvény van azok ellen, akik a tisztá rádióvételt zavarják.
A törvényt senki sem respektálja.
Törvény azok elein, akik tisztesség-
len utakon orozzák el az állam vagyonát.
A törvényt csak nagyon kevesen respektálják. Ezzel szemben megteszik azt, hogy a közvagyon elorzásával zavarják meg a tisztá rádióvételt.
Bukaresti muzsikát kellett volna közvetítenie a balázsfalvi leadónak. Ehelvett bukaresti panamát közvetít.
Még pedig 150 kilóvattal.
Hogy „fogják” és élvezzék az egész világon.

A Népszövetség deferált

A Népszövetség deferált, helyesebben újra deferált.
Ezuttal Japánnak.
Nem meglepő dolog: ez az intézmény, amióta fennáll, a deferálás intézménye volt.
Minden ülésén, minden eselekedetében azt igyekszik bizonyítani, hogy legfőbb hivatalának a saját maga dezavualását tekintti.
És ezt a feladatot remekül oldja meg. A béke fenntartására hivatott Népszövetség most a háboru előtt deferált, melynek egyik legveszélyesebb és egyben legantipatikussabb megtestesítője — épen a jelenlegi japán kormány.
De deferált már a Népszövetség a fegyvergyárosok, a rabszolgakereskedők, a kisebbségi védelmet elszabotáló „speciális” érdekek előtt is.
Deferált, mindig csak deferált.
A végén a legújabb világháboru előtt is deferálni fog.
Ugyan mit is tehetne mást?

Ez olasz paradicsom

Egymillió százötvenezer munkanélküli van Olaszországban is.
És mindössze háromszázezer részesül munkanélküli segélyben.
Azok tehát, akik a fasiszta rendszertől várják minden szociális és gazdasági probléma megoldását, okulhatnak az olasz példából.
Okulhatnak, de nem fognak okulni.
Mert számukra nem a tények fontosak, hanem a hatalmi törekvések.
Hatalom minden áron, akár még egy pár millió ember szenvedése árán is.
Holott pusztá hatalommal mélyenfekvő gazdasági okokat nem lehet megszüntetni.
Még olyan nagyarányu állami közmunkákkal sem, mint amilyeneket Mussolini már évek óta rendeztet Olaszországban.
Olaszország hatalmi pozíciója lehet, hogy megerősödött a fasizmus tízéves uralma alatt.
Egy ország azonban hiába erős — kifelé, ha saját népe, vagy népének egy tekintélyes hányada gyenge, sőt elesett.
Nem a népek vannak az államokért, hanem az államok a népekért.
A fasizmus legnagyobb és egyben legkevésbé emberi tévedése az, hogy az állam magáért az államért, vagy ami még ennél is rosszabb: az állam egyetlen diktátor önkényének kiélése kedvéért van.
Az önkényben, — jöjjön akárhonnán — mindig megvan az a hajlandóság, hogy a maga elbizakodottsága által teremtet és csupán szenvedéseket jelentő intézményeit — parancsszóra — földi paradicsomként ismertesse el az emberekkel.
Olaszországról az utóbbi években előszeretettel hangoztatták, hogy valóság-
szal földi paradicsomná varázsolta Mussolini titáni akaraterje.
És ime most kiderül, hogy ennek a paradicsomnak súlyos szépséghibái van-

Töreky elnökleite alatt kezdetét vette Hock János nemzetgyalázási bünperének tárgyalása

BUDAPEST, január 19. Hock János nemzetgyalázási bünperének főtárgyalása délelőtt Töreky elnökleite alatt megkezdődött. A főtárgyalási terem-
be csak jeggyel lehet bejutni. Sok közéleti előkelőség jelent meg a főtárgya-
lason. A vádat Irreger ügyész képviseli, a védelmet dr. Nagy Vince látja el.

A Népszövetség bizottsága deferált Japánnak a távolkeleti kérdésben

Japán részről engedékenyebb magatartást helyeztek kilátásba. Meggyilkoltak egy mandzsuriat minisztert

Genf, január 19. A 19-es bizottság deferált Japánnak. A bizottság eltekintett attól, hogy a következő tárgyalásokba bevonják a szovjetet és az Egyesült Államokat, tekintettel arra, hogy nem tagjai a Népszövetségnek. A 19-es bizottság nem akarja azt a látszatot kelteni, hogy belemegegy a népszövetségi alapokmány rendelkezéseinek megkerülésébe s ezért fogadta el Japán tiltakozását.
A bizottság új formulát dolgozott ki. A legközelebbi ülés ma lesz. Ez időpontig a japán delegáció érintkezésbe lép

Tókióval s közli a távolkeleti helyzet genfi megítélésének új fordulatait. Ezzel kapcsolatban párizsi jólinformált helyen megállapítani kívánják, hogy a genfi 19-es bizottságnak Japán részére kedvező döntése ellenében japán részről bizonyos engesztelékenyebb álláspontot helyeztek kilátásba.
London, január 19. Tókióból jelentik: Csung Szia Szu mandzsuriat minisztert Csangsunban koreai merénylő meggyilkolta. A gyilkost letartóztatták.

Hajótörést szenvedett a német nemzetiek új közvetítő akciója Hitler és a birodalmi kormány között

Minden bizonyjal feloszlatják a német birodalmi gyűlést

Berlin, január 19. Papen volt kancellár tegnap délután újabb tárgyalást folytatott Hitlerrel. A tárgyaló felek az eszmeccseréről semmi közlést nem tettek. Ez zel kapcsolatban a berlini politikai körökben az éj folyamán az a hír terjedt el, hogy a német nemzetiek új közvetítő akciója a birodalmi kormány és Hitler között hajótörést szenvedett. Nem tartják kétségesen, hogy a birodalmi gyűlést fel kell oszlatni.
Általános nagy érdeklődés előzi meg a szeniorok tanácsának ülését, amelyen dönteni kell afelel, hogy a január 24-re összehívott birodalmi gyűlés ülését tényleg megtartsák-e, vagy pedig belemennek az újabb elnapolásba.
Előbbi jelentés szerint Kerrnél a orosz tartománygyűlés elnöki termében

tanácskozás folyt, amelyen Hitler, Göring, dr. Frieck nemzeti szocialista vezető politikuskok, továbbá a nagyiparosok közül báró Thiessen és több gazdasápolitikus vett részt. A zártkörű eszmeccseréről semmi sem szivárgott ki.
A legújabb jelentés szerint a belpolitikai helyzet rendkívül feszültté vált. A nemzeti szocialisták kerülni szeretnék ugyan a birodalmi gyűlés feloszlását, de ugyanakkor nem mulaszthatják el azt sem, hogy minél több nehézséget gördítsenek a Schleicher-kormány útjába.
A déli lapok szerint Schleicher nem is fogja megvárni a birodalmi gyűlés összeülését, hanem már előzőleg nyilvánosság ra fogja hozatni Hindenburg elnök dekretumát a törvényhozás feloszlításáról.

nak.
A világválság ördögei kijátszóttak a paradicsom főnökének elismerésemelőt éberségét és ugyanazokat a pokoli instrumentumokat lopták át a mentőangyalok kordonjain, mint amelyek a többi országok millióinak életét teszik elviselhetetlenné.
A fasiszta ördögüzés nem sikerült.
Sőt.
Egymillió százötvenezer munkanélküli van az olasz paradicsomban és ebből mindössze háromszázezer kap munkanélküli segélyt.
A többi akár éhen is halhat — a fa-

siszta megváltás nagyobb dicsőségére.
Mindenesetre eredeti, sőt egyenesen bátor ötlet volna Mussolinótól, ha ettől a nyolcszázézer éhező olasztól kérdezné meg, hogy mi a véleményük a fasizmus mindent kiegyenlítő, mindent megoldó, minden szociális és gazdasági ellentétet egyetlen gesztussal elintéző nagyszerűségéről.
Az őszinte válaszok tükrében valószínűleg egészen másképpen festene a saját és egész rendszerének arculata.
Csakhogy éppen az őszinteség az, mely Olaszországban és minden önkényben lehetetlen.

VILÁG TÜKRE

Valutainkvizíció O. oszországban

Sokat irtunk már az oroszországi zsidóság helyzetéről és a deklasszált zsidó tömegek tragikus sorsáról. Egy dolog kétségtelen: nem úgy alakult a zsidókérdés Oroszországban, ahogyan ezt az októberi forradalom után elképzelték. A kormányban megvolt a jóakarát, hogy feljavítsa a zsidók helyzetét és hogy gyökeresen kiirtsa az antiszemitizmust. Ez a fáradozása azonban mind eddig csak negatívumokat mutathat fel és ha be is tudta illeszteni az új zsidó generáció egy részét az iparostás nagy müvébe, a deklasszált tömegek helyzete évről-évre, holnapról-holnapra, sőt napról-napra egyre sulyosabb és kétségbeejtőbb. És ehhez — mi térés, tagadás — hozzájárul a hivatalnokok antiszemitizmusa is, amely főleg a deklasszált zsidókon tombolja ki magát és a radikális szocializálás örvé mögött húzódik meg. Néhány héttel ezelőtt közöltük Chajim Nachmann Bialik vádiratát, amelyben az oroszországi zsidók ellen megindított „valuta-inkvizíció” tárja fel a zsidó világ előtt Bialik leveleket, eredeti dokumentumokat mutatott fel a tragikus helyzet illusztrálására. Most aztán az oroszországi szocialista-cionisták külföldi delegációja közöl megrázó részleteket a kisvárosokban és a falvakban kiújult valuta-inkvizíció tulkapásairól és azokról a szenvedésekről, amelyek a külföldi valuták után kutató szovjet közegek jóvoltából jutottak a deklasszált zsidók osztályrészévé.
Az oroszországi cionista munkásság delegációjának röpirata egy orosz zsidó leírását közli, akinek egyébként se milyen ideológiai vagy szervezeti kapcsolata nincs a delegációval. Minden vonatkozásban megbízható személyiség az illető, aki jelentésében többek között a következőket írja:
„Egy éjszaka dörömböltek az ajtómon. Felkeltem. Nem gondoltam semmi rosszra. Miután tudtam, hogy sohasem követtem el valami törvénytelenséget vagy bármilyen kihágást a fennálló renddel szemben, teljes biztonságban éreztem magam és meg voltam győződve róla, hogy valamelyik szomszédom dörömböl az ajtón. Amint kinyitottam az ajtót, rendőrökkel találtam szembe magam, akik rámparancsolták, hogy kövessem őket. A legközelebbi rendőrsztra vittek, ahol több hasonló körülmények között letartóztott zsidót találtam. Ötvennél is többben voltunk. A rendőrsztráról a börtönbe cipelték bennünket és itt egyelőre cellába zsufoltak be mindannyiunkat. A GPU egyik tisztviselője bizalmasan fordult hozzám, „figyelmeztetett” és azt mondotta nagy diszkrétan, hogy a GPU mindent tud rólam, főleg azt, hogy külföldi bankjegyeket vásároltam. Azonnal adjam ki a pénzt mert különben nem kerül ki élve a börtönből. Ha másnak adtam már el a külföldi pénzt, úgy nevezem meg az illetőt, hogy megmentssem magamat és családomat. Aki a letartóztatottak közül megígérte, hogy mindent átad a GPU-nak, azt átadták az állami ügyészségnek, aki elrendelte szabadonbocsátásukat. A többiek a börtönben maradtak.

A cellában, amelybe begyömöszöltek bennünket, nem volt se asztal, se szék. A foglyok egymás hátán fektüdtek a földön, összeférelve, mint a heringek. Ha új fogoly jött be a szűk helyiségbe ahol már nem volt hely, úgy azt ideoda dobták a felügyelő tisztviselők és segítőitársaik, amíg eszméletlenül, gyakran esontöréssel rogyott le és feke maradt a „heringeken”. A cellában nem volt világosság sem, fűtés sem. Sötétség és hideg. Éjszaka közepén olykor megszólalt az egyik hivatalnok hangja, amely minduntalan ezt hajtógatta: „Ha vonakodtok kiadni a GPU-

nak pénzteteket, egy nem hagyjátok el
élve ezt a helyet!" Nem egyszer ma-
ga a főügyész is megjelent a cellában
és ő is elmondotta ugyanezt. A foglyok
között nem voltak kereskedők, hanem
orvosok, mérnökök, közhivatalnokok
stb. és munkások is voltak. A kihallga-
tások kivétel nélkül éjszaka folytak le.
A foglyokat hosszú, végnélküli kereszt
kérdések alá fogták, amíg kimerülve
össze nem estek. Ha valamely fogoly
hallgatásban maradt, úgy a főügyész
elrendelte, hogy ötven hajszálat tépjen
nek ki az illetőből, ha ez sem használt,
úgy két foglyot szemtől-szembe össze
kötözték és rájukparancsolták, hogy
köpködjenek egymásra. Nyáron min-
den foglyot két nehéz kabátba bujtat-
ták, aztán bepakkolták őket két lórok
röcbe és arra kényszerítették őket,
hogy egy seprűvel a kezükben szobor-
szerűen, egymás mögött, szorosan, li-
basorban álljanak, igen sokszor 36
órán keresztül. Télen újra kezdődött
az előbbi processzus. Ekkor azonban
ingujjra kellett vetkőzniük és egy fű-
tellen szobában, amelynek ablakai be-
voltak törve és beeresztették a hideg
levegőt, strammul, egyenesen kellett
állniok, ugyancsak libasorban, órá-
kon keresztül.

Közben 100 foglyot zsúfoltak be a
szobába, amelyben negyvennek is alig
van hely, úgy, hogy fejfel egymáshoz-
szoritva állottak. Nyáron elviselhetet-
len hőség volt, a foglyok állandóan le-
vegő után kiabáltak, sokan összestek.
E bánásmód következtében a foglyok
közül soknak elborult az elméje.

Fogságom 29-ik napján vittek ki elő-
ször a cellából. Amint társaimmal a
szabadság léptünk, a szokatlan fény
annyira elvakított bennünket, hogy
összesztünk. Néhány óráig fekvé ha-
gytak bennünket, aztán visszavittek a
cellába. Néhány percre rá megjelent a
főügyész és elismertelte követelését,
hogy a birtokunkban lévő külföldi
bankjegyeket adjuk ki. Hathónapi fog-
ság után szabadon bocsájtottak. Mi-
után a GPU valóban meggyőződött ar-
ról, hogy nálam nincs külföldi valuta.
Mielőtt azonban végleg elhagytam vol-
na a fogságot, oda kellett állnom a cel-
lában maradt társaim elé és ki kellett
előttük jelentenem, hogy én eleget tet-
tem a GPU felszólításának és a nálam
lévő külföldi valutákat átadtam az il-
letékeseknek és hogy azt tanácsolom
cella-társaimnak, hogy ők is ugyanezt
tegyék, hogy ezáltal ők is visszanyer-
jék szabadságukat.

Mindez Oroszország egyik legna-
gyobb városában történt és a központi
hatóságok szemelátára. A kisebb váro-
sokban és falvakban még súlyosabb
torturák voltak.

Eddig szót az oroszországi szociális-
ta-cionisták külföldi delegációjának
jelentése. A jelentéshez fűződik egy
Oroszországból néhány nappal ezelőtt
Palesztinába került zsidótól felvett
Jegyzőkönyv, aki utóvanesak borzak-
mas részleteket mond el a GPU-nak a
valuta-gyanus zsidókkal szemben ta-
nusított eljárásáról. Ez a zsidó, aki
1932 augusztus 20-tól október 7-ig a
valutafogság" rabja volt, határozottan
állítja, hogy a valuta-razzia folytán
jelenleg letartóztatásban lévő egyének
90 százaléka zsidó.

Az Uj Kelet könyvlegyzéke

- Köröndi: Ind. 715 32 L
- Szenderkényi Anna: Felszabadultak 32 L
- Emil Ludwig: Mussolini 57 L
- H. Miklós cár bizalmas levele: Szerel-
mem és tragédiám 56 L
- Heitai: Életke 67 L
- Károly Sándor: Az 500.ik emelet 40 L
- B. Russel: Kína 90 L
- Kassák Lajos: Angyal föld 65 L
- Járnó József: Börtön 40 L
- Komor András: Fischmann S. utóda 48 L
- Wells: A láthatatlan ember 32 L
- Julien Green: Adrienne 44 L
- Móricz Zsigmond: Forró mezők 44 L
- Sinclair Lewis: Wreen urunk 44 L
- Sherwood Anderson: Tar 44 L
- Paul Bourget: A lelkiismeret 44 L
- Ketajev: A sikkasztók 44 L
- Krudy Gyula: Boldogult urfikorom-
ban 44 L
- Szinyai Zoltán: Aranykarika 44 L
- Smeljov: A pincér 44 L
- Bojer: A nagy éhség 44 L
- Bibó Lajos: Kétfelkü szerelem 44 L
- Meltai Jenő: Almokháza 44 L
- Sigrid Undset: Tavasz 44 L

Fagyhullám pusztít Spanyol- országban és Angliában

Az o szagutakon tömegesen vesztettek a hófúvás miatt
a gépkocsik

Madrid, január 19. Spanyolország ész-
ki és középső területein fagyhullám szán-
tott végig Navalperal közelében a pa-
lyát eltorlasztó hótömegek következtében
egy vonat kisiklott. Országszerte nagy
havazások vannak és Madridban annyit
hó esett, amennyit az utóbbi évtizedek-
ben nem láttak.

Londonból ugyancsak nagy havazáso-
kat jelentenek. Az egész ország területén
fagyhullám pusztít. Londonban ma dél-
után kezdett esni a hó és olyan vastag
hótakarót borított az angol főváros uc-
caira, hogy sok helyen forgalmi akadá-

lyokat okozott. Skóciából és Yorkshire
grófságból is nagy hófúvásokat jelente-
nek, amelyek sok helyen a vasuti forgal-
om leállítását eredményezték. Az ország-
utakon hosszú sorokban vesztelnek a
hófúvások következtében megrekedt gép-
kocsik és a nagy hideg, valamint a ned-
ves idő erősen terjeszti a nátház jár-
ványt egész Angliában.

György királyi herceg, az angol ki-
rály legifjabb fia, szintén megbetegedett
nátházban és kénytelen volt emiatt el-
hatalasítani a middlesbourghi iparvidékre
való utazását.

El akarták rabolni Dawes tábornokot, Jackie Coogant, Pola Negrit

Könyv jelent meg arról hogy milyen emberrablások készültek
Amerikában

London, január 19. Sullivan Edward
Dean az amerikai emberrablásokról írt
feltűnésteltető könyvében kimutatja, hogy
vagyonszó személyek elrablása váltásdíj
zsarolás végett Amerika egyik legvirág-
zóbb iparává fejlődött, melyet hatalmas
bünszövetkezetek üznek. Az utolsó két év
alatt csak a csendőrségnél 2300 rablást
jelentettek be, míg a be nem jelentett
esetek száma ennek többszörösére becsü-
lik. Chicagóban az elmúlt évben 200 sze-
mélyt raboltak el s kétféle dollár vált-
ságsdíjat zsaroltak ki. Csak hajszálon
mult, hogy Dawes tábornokot, az Egye-
sült Államok volt alelnökét és londoni
nagykövetét is el nem rabolták. Jóval a
Lindbergh-eszesemő meggyilkolása előtt
egy bünszövetkezet Constance Morrow-
ra, Lindbergh ezredes sógornőjére vetet-
te ki hálóját, kinek elrablásával 50 ezer

dollárt akartak szerezni. A tervet egy be-
sugó az utolsó pillanatban árulta el. A
leghíresebb hollywoodi filmesillagok,
köztük Charlie Chaplin, Jackie Coogan
és Pola Negri fölött állandóan ott lebeg
az elrablás Damokles-kardja. A legna-
gyobb bünszövetkezetek Chicagóban, Det-
roitban és Newyorkban titkos szállásokat
tartanak fenn, ahol áldozataikat elrejtik
és az ott levő kínzókamrákban kínozzák.
Strauss kansasi olajkirály testéről, aki
vonakodott családjától váltásdíjat kérni,
tízszáz harapófogóval tépték a húst,
míg végre kiutalt 50 ezer dollárt.

A nagyobb rablóbandák egymással is
gyilkos harcot folytatnak. Így Vincent
Solt, az úgynevezett "csecsemőgyilkost",
Manhattan leghírhedtebb zsarolóját egy
nyilvános telefonállomáson gépfegyver-
rel ölték meg.

Anglia többé nem támogatja a dollárt és francia frankban stabilizálja a fontot

Flandin volt francia pénzügyminiszter érdekes nyilatkozata
az „angol pénzügyi makacsaságról"

London, január 19. A Financial News
szerint a dollártól való nagyszabású me-
nekülés elvárhatatlannak látszik. Roose-
velt elnök hívei között igen népszerű a
dollár felhígításának terve és nem való-
színű, hogy Rooseveltben meglepne a
bátorság arra, hogy Hoover módjára til-
tazzák ez ellen az akció ellen. A lap
szerint Anglia többé nem támogathatja
a dollárt hivatalos vásárlásokkal, amely
lyel tavaly tehetővé tette az Egyesült Á-
llamoknak, hogy az aranyalapon megma-
radhassanak. Anglia a fontot valószínű-
leg francia frankban rögzíti meg, a dol-
lár pedig a sorsára bízva. Ez esetben a
dollár infláció elkerülhetetlen.

Flandin, a Tardieu-kormány volt pénz-
ügyminisztere hosszabb nyilatkozatot
adott, amelyben szigorú kritikát mond az
angol pénzügyi makacsaságról, megokolja

Franciaország fizetésmeztagadását, elíté-
li a rosszul felhasznált kölcsönök tulm-
retezését és várja a világgazdasági kon-
ferenciát.

A volt francia pénzügyminiszter nyi-
latkozataiban felhívást intéz a nemzethez,
hogy jöjjen végre a nagy bünbánat és
kijózanodás ideje. Közli, hogy Tardieu
annakidején szánál akarta a Duname-
dencét és nem az ő hibája, hogy a terv
hajtórést szenvedett olyan nagyhatal-
mak magatartásán, amelyek előbbrevaló-
nak tartották politikai befolyások ápolá-
sát a súlyos válságban levő Közép-
Európában, minthogy résztvegyenek egy nagy
közös terv megvalósításában, amely ta-
lán meggyengítette volna hatalmi befolyá-
sukat egyes országokban, de Közép-
Európa talpra állt volna.

Pénzhamisítást leplezték le a nagyváradai fogházban

Letartóztatták a fogházi cipészműhely elismertését, aki hamis
százasokkal csapta be a fegyház őreit

Oradea-Nagyvárad, január 19. Tegnap
óta szencácioszámba menő pénzhamisí-
tási ügyben nyomoz a nagyváradai rend-
őrség bünyügyi osztálya. A nagyváradai
fogházban kedden tettenérték egy mun-
kást, aki hamis százleveseket terjesztett.

A fogház cipészműhelyében, ahol a
rabok dolgoznak egy külső ember is dol-
gozott Selegean nevű elismert szemé-
lyében. Selegean kedden kétszáz lejű
adott kölcsön Ursica Joan fogháznál.
A fogházor a két ezüst százast hazavitte
és csak otthon vette észre, hogy a két 100
lejes pénzdarab hamis. A fogházor azon-

nal jelentést tett Ceuca Mihály fogház-
igazgatónak, aki értesítette a rendőrséget
ahonnan detektívek jöttek a fogházba és
letartóztatták Selegeant. Megmatózása-
kor kilenc darab hamis százast találtak
nála. A nyomozás még kezdetleges stá-
diumban van, Selegean kihallgatása még
folyik, de előreláthatólag a vizsgálat
szencácios adatokat fog produkálni.

Annyit már eddig is megállapítottak,
hogy Selegean nemcsak a fogházorékat
csapta be a hamis százlevesekkel, de a
cipészműhely irodájában is hamis pénzre
cserélte be a jó százásokat.

Nyomda- anyagot

Gurschus quadrát,
dimenzió is a a a a
mennyiségben Ne-
resében megjelent

Cím o kiadóban

Beszéltünk Ceura fogházigazgatóval,
aki kijelentette, hogy véleménye szerint
ki van zárva annak lehetősége, hogy a
fogházban hamisították volna a pénzt.

A cipészműhelyben épp úgy, mint a
fogház lakatos műhelyében szigorú fel-
ügyelet alatt dolgoznak a rabok és ezek-
be a műhelyekbe hamisító gépeket bevi-
ni nem lehetett.

Selegean egyelőre tagad, azt állítja,
hogy a hamis százásokat ő is kapta, de
a nyomozó hatóságoknak máris olyan
adatok vannak birtokában, hogy rövid-
esen kézrekerül az egész pénzhamisító
banda.

Ma donald nehéz érá

Súlyos problémák várnak elintézésre
az angol parlament új ülészekében

London, január 19. Az angol parla-
ment új ülészeké a jövő héten megkezd-
ődik. Macdonald miniszterelnök vissza-
tért Lossiemouthból, ahol pihenőn volt.
A miniszterelnöknek jót tett a pihenés,
azonban szüksége is van erőre és idegei-
nek nyugalmára, mert az elkövetkező po-
litikai szezon nem lesz csendes.

Macdonald személyére nézve súlyos
konfliktust jelent Tom Mannnak, az an-
gol kommunista párt vezérének letartó-
ztatása. Tom Mann régi barátja volt a
munkáspárti Macdonaldnak, szabadlábra
helyezését az angol közvélemény egy ré-
sze erősen követeli, viszont Macdonald
kormányára, amelyben a konzervatívok
vannak többségben, visszautasítja a gon-
dolatot is, hogy a kommunista vezetők
szabadlábra helyezték.

Más nehézségekkel is meg kell küzde-
nie az új ülészekben Macdonaldnak. A
munkanélküliség számarok szaporodása
és erőteljes mozgolódásuk arra kényszeri-
ti a kormányt, hogy a munkanélküliség
leküzdésére komoly javaslatokat te-
gyen. Hogy mik lesznek a javaslatok,
még senki sem tudja. Az ir kérdés és az
indiai gondok nem kevésbé foglalkoztat-
ják a kormányt és az angol közvéle-
ményt. Most az új választásokon dől el,
hogy helyes volt-e az az angol politika,
amely az új szabadállamnak szinte teljes
autonómiát biztosított, akármilyen is lesz
azonban az eredmény, ami megtörtént,
azt visszacsinálni nem lehet.

Kérdés az is, hogy India népét kielé-
gíti-e, ha csak az történik, hogy a Round
Table konferencia határozatait érvényre
emelik.

Az angol pénzügyek alakulása talán
a legsúlyosabb probléma. Amerika az
adósságok revíziója előtt azt követeli,
hogy Anglia térjen vissza az aranyvalu-
tára, viszont Angliának az a kívánsága,
hogy előbb vegyék Lausanne szellemé-
ben revízió alá a háborús adósságok kér-
dését. Ebben a tekintetben végleges meg-
állapodást kötni addig nem lehet, míg
Amerikában az új elnök át nem veszi a
hatalmat és az új amerikai kormány
meg nem alakul.

Angliát nem hagyja hidegen a man-
dszu kérdés sem, mert a japánok előnyo-
mulása és az, hogy Jehol tartományt bir-
tokbavesszik, az angol érdekeket közelről
érinti.

Mindez arra vall, Downing Street
urai számára az új esztendő sok gondot
jelent és hogy az angol belpolitikának
még viharos napjai következnek.

Az ideai irodalmi Nobel-díj nyertes-
nek, Galsworthynak hatalmas triója, a
Forsythe Saga kapható az Uj Kelet könyv-
osztályában. A propagandakiadás köte-
lenként 70 lejbe kerül.

Ö
hiá
Ar
ere

Párizs,
lomáciai
választott
rosszszel
ügyminis-
cia elittje
hónapban
vetelüket.
getoianu
igen érde-
miért szél-
bőző nem-
anélkül,
tikus ered-
nos gazd-
megjavítá

Többek
toianu
— Nag-
nom, hogy
bőző nem-
sége és er-
tom a sor-
zem, hogy
fel, ha az
renciák n-
A nemzeti
lex voltuk
elméleti é-
igényelnek
a különböz
semilyen
hogy a n-
nagy szol-
ha hozzáj-
gyakorlati
pen elkész-
mumra es-
lyel ma a
vetelek ha-
rizikójába.

Az Ade-
lomata ak-
getoianu e-
kommentá-
pénzügyi
ha kiabrá-
konferenci-
írja, hogy
ség után
kik már é-
gesen ülés-
ság helye-
lik. Gya-
arant jobb
a konferen-
pos elméle-
hetők meg-
lázadás-
Osak alap-
megállapít-
mai krízis-
kell keres-

A probl-
nyolultak.
Genfben tá-
bizást kap-
sági konfe-
tására, má-
is képtelen
képzeltető-
az atmoszf-
ról, hanem
oldásáról
fel ezek a
államok te-
egymással
dekeket ké-
ráállamok
az ipart.
protekción-
mire a kü-
milliárdok-
tett ipar-
már a mun-
dik. Nem i-
ni, már pe-
tása az eg-
az ipari és
telenek köz-
A külön-
csak hozzá-
ségei hely-
államnak n-
gazdasága-
ek érdeke-
Hogy lehet
lönböző ére-

Ötven világgazdasági konferencia hiába kutatja a válság megoldását...

Argetoianu kifejti a nemzetközi diplomáciai akadémiának ülésén, hogy miért oszlottak szét eredménytelenül az eddigi konferenciák. A világgazdaság és a nemzetgazdaságok közötti érdekellentétek

Párizs, január 19. A nemzetközi diplomáciai akadémia nemrégiben tagjaitól választotta Constantin Argetoianut, a rosszemlékeztető szakértő korány pénzügyminiszterét. Az akadémia tagjai, akik a nemzetközi politikai élet és a diplomácia elítéléséből rekrutálódnak, az elmúlt hónapban tartották szokásos évi összejövetelüket. Az ülésen részt vett már Argetoianu is. A volt pénzügyminiszter igen érdekes előadást tartott arról, hogy miért szelédtek szét sorozatosan a különböző nemzetközi gazdasági konferenciák, anélkül, hogy bármilyen csekély praktikus eredményt értek volna el az általános gazdasági és pénzügyi viszonyok megjavítása terén.

A konferenciák rögtönzésének rizikója

Többek között ezeket mondotta Argetoianu:

— Nagyon őszintén meg kell mondanom, hogy mélyen kiábrándított a különböző nemzetközi konferenciák tehetetlensége és eredménytelensége. Tanulmányoztam a sorozatos kudarcok okát és azt hiszem, hogy a helyes diagnózist állítom fel, ha azt mondom, hogy ezek a konferenciák nem voltak kellőleg előkészítve. A nemzetközi kérdések bonyolult, komplex voltak miatt nagyon mély és alapos elméleti és gyakorlati tanulmányozást igényelnek. Enélkül nem volna szabad a különböző nemzeti konferenciáknak semilyen határozatot hozni. Azt hiszem, hogy a nemzetközi diplomáciai akadémia nagy szolgálatokat tehetne a világnak, ha hozzájárulna a kérdések elméleti és gyakorlati tanulmányozásához. Az eképpen elkészített konferenciáknál a minimumra csökkente le az a rizikó, amelylyel ma a különböző nemzetközi összejövetelek határozatai járnak: a **rögtönzés rizikójába**.

Az Adeverul párizsi tudósítója a diplomata akadémia bulletinjéből idézi Argetoianu előadását és ahhoz igen érdekes kommentárokat fűz. Igaza van a volt pénzügyminiszternek — mondja a lap — ha kiábrándult a különböző nemzetközi konferenciákból és igaza van, midőn azt írja, hogy a jövőben alaposabb felkészültség után üljenek össze azok az urak, a kik már évek óta hasztalanul és feleslegesen üléseznek, miközben a világgazdaság helyzete napról-napra jobban leromlik. Gyakorlatilag és elméletileg egyaránt jobban, sokkal jobban kell ezeket a konferenciákat előkészíteni. Csak alapos elméleti tanulmányozás után ismerhetők meg azok az okok, amelyek a világgazdaságot mai helyzetéhez vezették. Csak alapos előtanulmányok után lesz megállapítható, hogy van-e megoldása a mai krízisnek s ha igen, milyen irányban kell keresni azt.

Az agrárállamok iparosítása főoka a krízisnek

A problémák csakugyan nagyon bonyolultak. Jellemző erre az, ami most Genfben történik. A szakértők, akik meg bizást kaptak a jövő nemzetközi gazdasági konferencia programjának összeállítására, már a napirend összeállításánál is képtelenek megegyezni egymással. Elképzelhető ezek után, hogy milyen lesz az atmoszféra, ha már nem a napirendről, hanem a kérdések lényegéről és meg oldásáról lesz szó. Hogyan merülhettek fel ezek a komplikációk? Ugy, hogy az államok természetellenesen fejlődtek és egymással homlokegyenest ellentétes érdekeket képviselnek. A legmaradibb agrárállamokban is kifejlesztették például az ipart. A különböző iparágakat ultra protekcionista védővám alá helyezték, mire a külföldi és belföldi kapitalisták milliárdokat investáltak az így létesített iparvállalatokba, amelyekhez ma már a munkások százezreinek sorsa fűződik. Nem igen lehet tehát hozzájuk nyulni, már pedig az agrárállamok iparosítása az egyik legfőbb oka annak, hogy az ipari és mezőgazdasági államok képtelenek közös nevezőre hozni érdekeiket.

A különböző nemzeti valuták ugyan csak hozzájárultak bizonyos fix gazdasági helyzetek létrehozatalához. Minden államnak meg van a maga külön nemzet gazdasága s a különböző nemzetgazdaságok érdekei szemben állnak egymással. Hogy lehet rendet teremteni az ennyi különböző érdek által teremtett káoszban?

Az országok és kontinensek egységesítésére törekvő világgazdaság érdekeit hogyan egyeztessék össze a különböző világlátó nemzetgazdaságok érdekeivel, melyeknek tendenciája épen ellenkezőleg: eddig elért pozíciójuk biztosítása az egysegellenes védővám-rendszer fenntartásával?

Ötven nemzetközi konferencia csődje

A háboru óta több mint ötven nemzetközi konferencia tanulmányozta a világgazdaság helyzetének megjavítási lehetőségeit. Ezek a konferenciák eredménytelenül végződtek, mert képtelenek voltak

a fenti kérdésre választ, a világgazdasági és a nemzetgazdaságok közötti érdekellentétre megoldást találni. A konferenciákon egyébként nem is igen merült fel világosan a fenti probléma. Nem kérdezték az emberek azt, hogy vajon lehetnek-e így tovább a dolgok, ha a különböző zárt gazdasági egységeket fenntartják. A nemzetközi gazdasági konferenciát a jelenlegi gazdasági statuskvóra akarták építeni, de sikertelenül.

Ha elméletileg is elmélyítették volna tanulmányaikat, úgy ki kellett volna terjeszteniök a vizsgálódást ebbe az irányba is. És ebben az esetben rájöttek volna ar-

150 kilowattos leadó-állomás — 130 millió lejes üzlet

Az 1950-es hullámhosszon még mindig mellékzörgéseket okoz a panama

Bucuresti-Bukarest, január 19. (Az Uj Kelet tud.) A Calendarul mai számában érdekes részleteket közöl arról a nagybbszabású rádió-panamáról, amelyről tegnapi számunkban már megemlékeztünk. Elmondja a lap, hogy a 150 kilowattos hosszú hullámú leadó felállításának terve Mavrodri, a Rádió Társaság vezérigazgatójának agyában született meg és az igazgatóságnak nem minden tagja osztotta a vezérigazgató ezzel kapcsolatos nézeteit. Az angol Marconi társaságot szembeszköken feltűnő módon favorizálta a rádió társaság. A látszat kedvéért meghírdették ugyan az árlejtsést a leadóállomás szállítására, de míg a Marconi társasággal idejében közöl-

ték a feltételeket, addig a másik három pályázó külföldi gyár csak három héttel az árlejtsés előtt tudhatta meg, hogy mire vonatkozólag kell ajánlatot tennie.

A beérkezett ajánlatokat a számviteli törvény intézkedésével ellentétben nem nyitották fel a pályázó társaságok képviselői előtt. Minden házilag lett elintézve. A Marconi társaság ajánlatát tanulmányozás végett egy Georgescu mérnöknek adták ki, aki je lenleg a közlekedésügyi minisztérium tisztviselője, de aki azelőtt hét évig a Marconi cég szolgálatában állott. Természetes dolog, hogy ezek után csak a Marconi ajánlat volt elfogadható, an-

nak ellenére, hogy szakértők szerint a cég ajánlata rendkívül terhes és kedve zőtlen a román államra nézve. 130 millió lejes üzletéről van szó és így mindenesetre érthető, ha sok oldalról történt intervenció az ajánlat elfogadása érdekében. Az ügy most mindenesetre fel van kavarva, a minisztertanács be kérte a vonatkozó aktákat és miután a legfőbb technikai bizottság kedvezőt len véleményezést adott a Marconi cég ajánlatáról, az árlejtsést valószínűleg meg fogják ismételni.

A balázsfalvi próbaadó addig 1950 méteres hullámhosszon folytatja a bukaresti leadó sovány programjának továbbítását.

Az állásából kisémmizett brassói tisztiorvos megrendítő tragédiája

Öngyilkos lett, mert kinevezést dekretummal a zseb ben nem tudta elfoglalt új állomásra yet Gancievici doktor, rest állásába pedig nem engedték vissza

Bucuresti-Bukarest, január 19. (Az Uj Kelet tud.) Gancievici dr., Brassó város volt tisztiorvosa, tegnap délután öngyilkosságot kísérelt meg Bukarestben. Morfium injekciókkal akart véget vetni annak a keserves kálváriának, amelyet ez az ember a romániai hiatalok bürokráciája és korrupciója miatt már hónapok óta járni kénytelen. Gancievici dr. tragédiája hajmeresztő történet arról, hogy milyen felelőtlen könnyelműséggel lépnek át nálunk emberek és sorsok fölött és hogy milyen kevés fejtörést okoz minisztériumi tisztviselőknak a törvényparagrafusok s a humanizmus törvényeinek megszegése.

Gancievici dr. 25. évi szolgálat után Brassóból Bukarestbe való áthelyezését kérte. Az egészségügyi minisztérium teljesítette a kérését és kinevezte Bukarest második kerületének tisztiorvosává. Am még mielőtt leköltözhetett volna családjával Bukarestbe, állását egy másik, ugyancsak törvényes formák között kinevezett orvos foglalta el. Gancievici kétségbeesetten szaladgált jogorvoslatért, de Joanitescu egészségügyi miniszter időközben külföldre utazott és helyettese hallani sem akart az orvos beiktatásáról.

Gancievici dr. erre bejelentette, hogy ebben az esetben visszautazik Brassóba, hogy elfoglalja régi posztját. — Ez nem lehet — replikáltak a minisztériumban — régi állását már betöltöttük. És megmutatták a kinevezési dekretumot, amely egy a jelenlegi rezsimmel jóviszonyban lévő brassókörnyéki orvosnak juttatta Gancievici dr. régi posztját. A szerencsétlen orvosnak kezében volt egy szabályszerű kinevezési dekretum, de régi posztjára nem térhetett vissza, új állomáshelyét nem foglalhatta el és arról, hogy fize-

tést is folyósítsanak neki, hallani sem akartak a minisztériumban. A szerény anyagi viszonyok között élő orvos az uccára került és utóbb már nem volt annyi pénze sem, hogy családjának fentartásáról gondoskodhatott volna. Tegnap délután megvárta, míg Bukarestben lakó orvostanhallgató fia el-

ment hazulról, majd erőteljes morfium injekciót fecskendezett magába és ezután még fel is vágta ereit. A rövid idő múlva hazatérő fia haláltusában találta apját, aki rengeteg vért vesztett. A Brancoveanu kórházba szállították az orvost, akinek életbenmaradásához alig van remény.

Az amerikai szenátus kétharmad többséggel elfogadta a Fülöp-szigetek felszabadítására vonatkozó törvényt

Hoover tiltakozása illuziórussá vált

London, január 19. Az amerikai szenátus kétharmad többséggel elfogadta a Fülöp-szigetek felszabadítására vonatkozó törvényt. Ezzel Hoover tiltakozása illuziórussá vált. A Fülöp-szigetek a következő tíz éven belül fokozatosan lépnek függetlenségük birtokába.

Manillában közelebbről a törvényhozó tanács foglalkozni fog a függetlenséget

biztosító törvény végrehajtási utasításának kidolgozásával. A japán sajtó nagyjelentőségűnek jelzi az amerikai döntést. A lapok azt hangoztatják, hogy az Egyesült Államok megváltoztatták távolkeleti politikájukat s ez az új politikai orientálódás feltétlenül használni fog a távolkeleti helyzet alakulásának.

A szilágysági „Mera” autóbussz-vállalat

1933 január 5 től

mindennap kétszer indít járatot az eddigi egy járat helyett

Ciuj—Huedin—Ciucea—Simleul Silvaniei—Zălau között,

I. járat indul Clujról 8.30 órakor, érkezik Szilágysomlyóra 12.30 és Zilakra 13.30 órakor. Tasnádra 15.15, Nagykárolyba 16.15 órakor.

II. járat indul Clujról 15.45 órakor, érkezik Szilágysomlyóra 19.35 és Zilakra 20 órakor.

Kényelmes utazás. Pontos közlekedés. Fűtött új kocsikkal. Indulás Clujról a főposta melletti autóbussz állomástól.

Szinkör Mozgó

Szombattól 3, 5, 7 és 9-kor:

A milliók tolvaja:

WILLI FORST

Vidám kalandorregény

ra, hogy arra, ami van és ahogyan van, nem lehet építeni többé. És magát Argetoianut lepletek volna meg leginkább az általa reklamált elméleti tanulmányozás konklúziói.

Őszi nap Tel-Avivban

Tel-Aviv, január

Mindenki ismeri Tel-Avivot, „a fehér várost a kék tenger partján”. A Makabba, a Levante Fair, az Adlojada Tel-Avivját az örök ünnepi hangulatok városának nevezték el. De sokan lesznek, akiket az első zsidó város hét köznapija is érdekelt. Nézzük meg hát egyszer az életét egy őszi napon, mikor a Galutban már hullanak a sárga levelek, de Erec Jisraélben még forrón süt a nap.

Tel-Avivban meglehetősen korán indul az élet. Már 5 órakor reggel sietnek a munkáscsoportok a héberfelirásos autóbushoz, amely ma a legfontosabb közlekedési eszköz és ami a fő, gyors iramban szállítja utasait Rischon l'Gionba, Rechovóba, Ramat Gan-ba és Kfar Sababa, ahol mind az ültetvényeken foglalatokodnak. Viszont a „Tnuva” („Termés”) autói befelé robnak a kolóniáról és szállítják termékeiket a városi eladóhelyekre. A „Tnuva” látja el majdnem az egész 45.000 lakosú várost tejjel és tejtermékekkel, friss tojással, gyümölcseccsel, főzelékkel. A piac gazdagon meg van rakva. Szébbnél-szebb szőlők, banánok és mindenfajta vetemények kap hatók. A választék oly nagy, hogy szinte öröm a vásárlás.

A közlekedési rendőrnek korán reggel szolgálatba kell állnia. A legtöbb üzlet még zárva van ugyan, de már nagy a forgalom az utasokkal teletömött autóbushokon. Ha az ember megnézi a zsidó rendőr számát, elcsodálkozik: 1066! Ennyi zsidó rendőr volna Tel-Avivban? Dehogy! A tel-avivi rendőrség már nem tartozik a városi hatóság alá, hanem az országos rendőrséghez és ennek a számát viseli is. De természetesen héber betűkkel!

Nyolc órakor boldogan éneklő gyerekekkel teli autók mennek a tengerpartra. Iskolai szünet van és a különböző intézetek tanulói a tengerparton töltik el a délelőttöt.

A strand reggel mindenekelőtt az ifjúságé. Már korán megkezdik a ritmikus tornaiskolák működésüket. Különböző helyeken, a nézőkkel nem törődve, emelik emberguláikat. Majd a kicsik és legkisebbek csoportjai jönnek, kik már alig várják, hogy ruháikat ledobva, a hullámokban ugrálhassanak. De ha már tulságba vitték és nem akarnak a vízből kijönni, egy eszközzel ki lehet őket csalogatni és ez: a mese. Napfürdőznek és figyelnek kísérőjük héber elbeszélésére.

A „Herzlia” gimnázium, Ben Seman és Kfar Jeladunból való fiúk nagy lármával játszanak a strandon. A 16-17 évesek pedig sportolnak. Főleg nagyon kedvelt közöttük a rudugrás és a szép teljesítmények nagy elismerést keltenek a nézők között.

Mindenfelé ott állanak a tel-avivi hangos filmszínházak héber hirdetőtáblái, tarka plakátokkal. Négy hangos mozi van a városban. A legjobb filmeket, alig néhány héttel az európai premier után már Tel-Avivban is lehet látni és hallani. Persze héber felirásokkal.

12-1 óra között megnő a forgalom Tel-Aviv főutvonalaiban: az Allenby-uton, Nachlat Binjamin és Herzl utcákon, mely utóbbin éppen a legnagyobb forgalom idején ereszkednek le az utat kettévágó vasúti sorompók, a déli vonat robbog át Tel-Avivon keresztül Jeruzsálem-ből Jaffába.

Mikor a kereskedő és munkás rövid ebédszünet után visszatér munkájához, az élet erősen lanyhulni kezd. A járdán kiterített újságjai mellett jóízűen alussza délutáni álmát a barnaarcú jemenita újságíró, akit Dél-Arábiából hozott ide a Szentföld szeretője.

Tel-Aviv melléküccsai egészen kihalnak. Még a helyhatóság épületéhez vezető uton sem mozdul semmi. Délután be van zárva és különben is Dizengoff polgármester szabadságon van Európában, ahol hatóság propagandát csinál a tel-avivi múzeum részére. Almodozva áll Bialiknak, a költőnek fehér villája, nagy kertjének zöldjében.

A melléküccsokon is szépen nőnek az eukaliptusok és Tel-Aviv mindinkább kertváros képét veszti fel. Színes keleti virágok díszítik a tenger felé néző ablakokat és terraszokat. Illat árad mindenfelől. A város Jaffa felé eső részén karsu pálmák emelkednek az ég felé.

Tágas téren áll sajátos stílusával az Opera épülete, ahol a „Habima” és „Matate” játszik és ahol most az „Ohel” mutatja be legújabb, amerikai zsidó munkások életéből vett „Shop” című darabját a legművészebb együttesben.

Uj színt ad a városnak az önkéntes tüzoltóság és a „Vörös Mogen Dávid” Autói állandóan készenlétben állanak. De míg a tüzoltóságnak csak nagyon ritkán akad dolga, addig a mentő-autót a vörös Dávid-essillaggal gyakran igénybe veszik, sokszor itt a strandon is. Különösen hat az idegenre ez a rehabilitált zsidó jelvény, a lenézett „Mogen Dovid”, a

mely itt egyenrangú lett a Vörös Kereszttel és Vörös Félholddal.

Csak későn délután találkoznak a tengerparttól jövő csoportok a többi kirándulókkal az Allenby-uton, hol az ivlám-pák fényében esti korzó fejlődik ki. Késő éjszakáig élnek Tel-Aviv uccái. Mert a zsidó városnak is van éjszakai élete — akárcsak egy európai nagyvárosnak.

KÖZGAZDASÁG

Változatlanul áll a harc a Gázgyár és a városi tanács között

Ha nem rendezik a gázkérdést, a perek lavínja indul a kolozsvári Gázgyár ellen. Bevezetjük a földgázai Kolozsvárra?

Cluj-Kolozsvár, január 19. A kolozsvári Gázgyár az utóbbi időkben egyre többet szerepelt a nyilvánosság előtt. Megirtuk, hogy a városi tanács és a Gázgyár között konfliktus robbant ki, amelynek következtében a városi tanács jogügyi bizottsága lépéseket tett illetékes helyen a koncesszió azonnali megszüntetésére, egyben kártérítési kérésrel is indított a kolozsvári Gázgyár ellen.

Ismeretes, hogy a Gázgyár egység-Ismeretes, hogy a Gázgyár ezelőtt négy évvel engedélyt kapott az akkori városi tanácstól hogy a gáz egység-árát köbméterenként három lejlel fel-emelje, ezzel szemben a gyár kötelezett séget vállalt, hogy ezen feláról rendezze a Gázgyár régi felszerelését, valamint a már teljesen hasznavehetetlen eszhálózatot kijavítja.

A konfliktus kirobbanására az adott okot, hogy a Gázgyár néhány hónappal ezelőtti lépéseket tett az 1935-ben lejáró koncessziójának meghosszabbítására. A városi tanács bizottságot delegált, amely megállapította, hogy a Gázgyár nem tett eleget az ezelőtti négy évvel vállalt kötelezettségének, a gyár felszerelése teljesen hiányos, ami nek következtében az előállított gáz hasznavehetetlen, egészségi szempontból is kifogásolható és a gyár berendezése annyira rossz állapotban van, hogy a koncesszió lejártakor már ósvakavas értéket sem fog képviselni.

Ezen súlyos megállapítások után az interimár bizottság — mint fogyasztó is — átiratot intézett a Gázgyárhoz, amelyben visszaköveteli a négy éven át jogtalanul szedett felárat, egyben

közölte, hogy amennyiben a Gázgyár ennek nem tette eleget, úgy per utján fogja jogait érvényesíteni.

Az interimár bizottság ezen határozata súlyos dilemma elé állította a Gázgyár vezetőit, mert amennyiben a város érvényt szerez határozatának és perli a jogtalanul szedett felárat a gyárat, úgy a perek lavínjával árasztanak el a megcsappant számú kifizetés-igényelők is, ami a Gázgyár szempontjából egyáltalán nem volna kívánatos.

A kolozsvári Gázgyár ezért bukáres ti központja útján különbözőbb intervenciókat vesz igénybe, hogy a tornyosul felhőkkel eloszlassa, azonban kétséges, hogy ez sikerülhet, mert egyrészt a város vezetősége elhatározta, hogy minden körülmények között likvidálja a már hónapok óta vajdudó gáz ügyet és a visszatérítéstől semmi esetre sem tekint el, másrészt viszont a magánfogyasztók is a legnagyobb mértékben elégedetlenek a gázellátással, amely különösen télen hasznavehetetlen, nem is beszélve az ipari üzemekről, melyek a gáz silányasága, valamint a vezeték hasznavehetetlensége következtében tekintélyes anyagi kárt szenvednek.

Egyébként a városi tanács tárgyalásokat folytat a földgáz társasággal is, amelynek megbízottai az elmúlt hetekben sorra járták az ipari üzemeteket a fogyasztás hozzávetőleges megállapítása végett.

Kolozsvár gázfogyasztó közönsége érthető érdeklődéssel figyeli a gáz körüli eseményeket, melyek a közeljövőben meglepetéseket hozhatnak számára.

Az effektív valutákban befizetett betéteket, ha a valutát be nem fizették a Nemzeti Bankhoz, csak mint letéteket kezelhetik a pénztézetek

A lugosi törvényszék elvi jelentőségű döntése egy dollár betét perben

Timisoara-Temesvár, január 19. A lugosi törvényszék a napokban egy bank betét ügyben hozott ítéletet. Az ítéletnek elvi jelentősége van, ami különösen érdeklő a betéteseket, mert mindaddig az effektív valutában elhelyezett betétek ügye kérdéses volt és ebben történő törvényszéki döntések nem tisztázták, hogy a törvényes álláspont az effektív valuták kérdésében tulajdonképpen mi.

A lugosi törvényszéki döntés előzme nyei a következők:

Becker Béla lugosi kisiparos a Banati Bankkegyesület lugosi fiókjánál a gyobbbösszegű effektív dollárban befizetett bankbetétet helyezte el. A bank betét a vista jelleggel került a bankba. Becker hónapokkal ezelőtt fel akarta venni bankbetétjét. Legnagyobb meglepetésére közölték vele, hogy a betétet csak az általánosan megszabott bankközi megállapodás szerint, vagy is minimális rátkában fizetik ki.

A kisiparos azonnal perre vitte a kérdést. A per folyamán a bank azzal érvelt, hogy miután Becker is betétet helyezett el a bankban, a betétekre vonatkozó bankközi megállapodás erre is vonatkozik és a pénztézet semmi

okot sem lát fenforogni arra, hogy Becker betétjével kivételesen bánjon el.

A törvényszék legnagyobb meglepetésre

marasztaló ítéletet hozott a bankkal szemben.

Kötelezte a pénztézetet, hogy a dollárbetétet és annak kamatait effektív dollárban fizesse vissza a kisiparosnak.

Az ítélet érthető feltűnést keltett jogászai körökben. Az ítélet indokolása azonban olyan precíz és jogászilag is annyira érdekes, hogy az ítéletet minden valószínűség szerint felsőbb fórumok is helyben fogják hagyni és így annak mindenképpen elvi jelentősége van.

A feltűnést keltő ítéletet ugyanis a törvényszék a következő indokollással támasztotta alá.

A törvényszék megállapította, hogy a betét befizetése effektív dollárban történt. Az effektív dollárban történő bankbetét befizetéseket a pénztézetek kötelesek bejelenteni a Banca Nationalához. Helyesebben kötelesek a valutát befizetni a Banca Nationalához. A bank azonban ebben az esetben nem

tudta igazolni, hogy a befizetés megtörtént volna, ami azt tettezi fel, hogy a bankbetétet, illetve a dollárokat letétként kezelte.

Ez viszont maga után vonja azt, hogy a letétet ugyanabban a pénznemben kell visszafizetni, amiben a befizetés történt s természetesen haladéknélkül ki kell egyenlíteni.

A bank az ítélet ellen fellebbezéssel élt. A perben a temesvári tábla jog dönteni.

EGYESÜLETI ÉLET

Makkabbea teadélután a Metropóban. Vasárnap, folyó hó 22-én délután fél 5 órai kezdettel közkívánatra megismétli a Makkabbea vasárnapi hangulatos teadélutánját. Ha táncolni jó zenét és társaságot akar, jöjjön el a Metropóba, ahol a zenét Halász Lajos zenekara és Czako Adam, Erdély legszimpatikusabb jazz-dobosa szolgáltatják.

A Színajegyesület előadásorozatának második szombatja. A Színajegyesület előadásorozatának második szombatján Fisch Sándor tartott előadást Hit és tudomány címen. Az előadás, mely különben az előadó kitűnő szónoki képességéről tanuskodott, igazi kulturális teljesítmény. A előadásnak kezdetén erősen ostorozta az ifjúságunk gerinctelen magatartását, amit főként azzal tanusítanak, hogy minden importált eszme előtt túlaradó lelkesedéssel hajlonganak, tekintet nélkül azoknak hasznos, vagy káros voltára, ami szerinte az évezredek gyökérből sarjadó tisztá etikánktól való elpártolásnak a folyamata. Előadása folyamán citátumokkal igyekezett bizonyítani, hogy minden modern világszeméiben újszerűnek talált fogalom a tóra vagy a talmud-foljásokból kétségteven módon kimutatható. Előadása végeztével tömörülésre hívta fel városunk zsidó ifjúságát, hogy a tóra szellemi égisze alatt vegyék át és vezessék tovább azt a megszakított fonalat, mely őseink hosszú során nemzedékek százaít ölelte át. Az előadás, melyet feszült figyelemmel kísért a nagyszámú hallgató közönség, érdekes vitával zárult.

A Színajegyesületben szombat délután Sámuel Jenő tart előadást Sém és Éver iskola címen. Az előadás pontosan 3 órakor kezdődik. Az előadást vita követi. Az ifjúság minél számosabb megjelenését kéri a Színajegyesület vezetősége.

A szigeti Brith Trumpelder színielőadása. Január 21-én, szombat este a szigeti Brith Trumpelder színielőadást rendez a máramarosi zsidó kórház alapja javára. Előadásra kerül a Jeschive bocher című négyfelvonásos operett. A rendezvény iránt várossszerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

A Zs. N. Sz. temesvári csoportjának kék-fehér táncmulatsága. Az elmúlt szombaton este rendezte meg a Lloyd Klub összes termeiben a Zs. N. Sz. temesvári helyicsoportja fényesen sikerült hagyományos kék-fehér táncmulatságát. Az estélyen, mely megrendezésével a legkényesebb izléseket is kielégítette, ott láttuk a város zsidó társadalmának színésvilágát. Ez a bál, mely különben az idén az első temesvári zsidó rendezvény volt, az ifjúság minden rétegét összehozta egy kedélyes estére és a táncoló párok a késő hajnali órákig maradtak együtt. Az estély fénypontját egyébként a két jól sikerült szépség- és táncverseny adta. A szépségverseny első díját Krausz Rózi, a másodikat Spiegel Buci Lugosról és a harmadikat Zala Lenci és Sher Vera vitték el. Az első díj nyertesé jutalmaként a Kiváló fotóművész, Berdachné Löffler Hédy által készített művészi kiviteli képet kapja. A táncversenyen az első díjat a Pavlovits Maca—Donner László pár, a másodikat Márton Erzsébet—Schubert pár vitte el. A rendezés körül elvülhetetlen érdemeket szereztek maguknak: Dr. Händlerné, Rothbárt Jakabné, dr. Kertészné urhölgyek, továbbá Scher Vera, dr. Léhnárt Ernő ügyvezető elnök, dr. Rosenberg Oszkár alelnök, Stern Henrik, a helyicsoport érdeműs titkára és még többen, akiket itt fel nem sorolhatunk. Az estélyen a TAC sportegyesület dzsessz-bendje szolgáltatta a zenét, mely ezuttal is bravurosán állotta meg helyét.

Raktárunkon lévő zsidótársa könyveket olcsón kiadástul:

Max Nordau: dr. Kohn — 25 L
Felix Weltch: A zsidókérdés a modern eszmeáramlatok tükrében — 25 L
Solem Alejchem: Legett neme sek — 10 L

Ki

Berlin. Iyos antiszemi egyetemi nemzeti lét tartot mindössze tetés a brság báto professzor gyűlés h professzor klauzurni zetését k után az szemita eső zsidó lyosan me székeket diákokhoz diák súly közül hár azonban másik ke rektor kö

Berlin. lezajlott bevezetés lengések hoz. A V lapok me ciók alap antialisták antiszemiz 8-án a h lerista prapagan többek k nemzeti k

— A r nyul. A z és fel ke a zsidók alkalomm den nyom nek a zsi Ugyane zető a kő — Régtani a h abba min az első h

Az Ang Goebbels sági kate cikkett eg be, amely „A zsi népek te

A továb „A zsi népele a nép m 1800-ban millió zsi rugott a legalább többi né Berlinbe fővárosb berlini i zalekát k linben a bérlőkkel nál a le visszaesé ket ölt Keletről lás hasz mint inf nül első került a zőnek f és hogy ipar a

A legolc Gen

mely 16 cikket, talmaz helyett könyvvo költség ett (há

IRÓK ÉS IRASOK

Diccionar román-hebraic

Az első román-heber szótár megjelenéséhez

Statistikát olvastam a napokban. A héber könyvtár adatait öleli fel az utóbbi esztendőkről. A statisztika szerint 1932-ben 519 héber nyelvű könyv jelent meg az egész világon, viszont ennek a számnak 83 százaléka Palesztinában.

Jelenségnek is érdekes. Hogy amikor a világ minden könyvtárán az 1932. esztendő a válság és összeomlás jegyében zárul — a héber könyvtáraké azonban emelkedő tendenciát mutat. Szakértők az új, palesztinai prosperitással hozzák össze függésbe ezt a jelenséget és azzal a körülménnyel, hogy Palesztinán kívül a héber nyelv iránti érdeklődést Palesztina bevándorlói viszonyai determinálják.

Talán ennek tudható be, hogy Mendel P. Mendel szerkesztésében és a Romániai Zsidó Nők Kultúregyesülete kiadásában megjelent az első román-heber szótár.

Hatszáz sűrű oldalon Mendel P. Mendel felhalmozta háromezer esztendő héber nyelv minden anyagát, szókincsét és frazeológiáját. A Bibliánál kezd és a Talmud, Midrás, középkori költészet és kabbalásztikus irodalom keresztül eljut a legmagabb héber nyelv. A legújabb kifejezés, amit Palesztinában tanító, chaluac vagy gyermek ejtett ki, tudatlanul, a természetes nyelvérzékétől diktálva — amelyet aztán magáévá tett az egész Jisuv.

A román-heber szótár rendszerbe foglalja Grasowsky, Gross, Frost, Turtziner és Waldstein etimológiai anyagát, viszont nagyban segítégre van a „L'sonenu“ című folyóirat, mely a palesztinai „Váád Háláson“ (Nyelvészeti Akadémia) kiadásában jelenik meg és hivatalosan aprobálja a bevált és népszerű kifejezések honosságát.

Külön érdekessége a szótárnak, hogy külön jelzi minden egyes szó eredetét. Három kategóriát állít fel: bibliai, talmudi és modern eredetek szerint. Hogy csak egy rövid példával illusztráljuk: lamuri (magyarul: felvilágosítani) szónál megmondja, hogy a héberben ennek megfelelő „báér“ bibliai eredetű, viszont bárér, hászbér, chávér, párés talmudi eredetű, míg a modern héber nyelv a maga részéről egy megfelelőbb kifejezést csiszolt: zákéch.

Mindent összegezve: bármilyen furcsának is hangzik, a mai gyakorlati héber szótárak közül az új román-heber szótár — ellenére, hogy első a maga nemében — a legrapesebb és a lepraktikusabb munka.

A szótárt Gala Galaction, a kiváló költőpap előszava vezeti be. Különösen időszerűnek tartja a szótár megjelenését. Ma, amikor annyi oldalról hangzanak el rágalmak a Biblia és a zsidóság ellen, szükséges egy román-heber szótár, hogy diákságunknak kontroll-lehetőségeket adjon egy olyan területen, amely eddig csak kottáknak és mély titokzatosságnak volt számukra.

Kedves Mendel barátom — írja. Ha lexikális technikai szempontból sokat tanulhatok az ön román-heber szótárából, abban az ideális lelkesedésben, amelyben a munka megfogamzott, tökéletesen egyek vagyunk.

Schön Dezső

A „Zsidó“ Marx

Írta: Szabó Imre

A tartalmából: Rabbí Levy Marx családja — Marx Károly zsidó környezete — Marx és a Rotschildok — Bauer és Marx zsidóvitája.

A finom papirosra nyomott példányok

Ára 30 lel

Az egyszerű kiadás ára:

15 lel

Megrendelhető bélyeg előzetes beklődése mellett is az Uj Kelet könyvtárában Eluj, Str. Baron L. Pop 10.

Rádió és Morse-csodák a londoni főpostán: a világ legnagyobb táviróhivatalának „tengeri leadótermében“

London, január 19. A karácsonyi ünnepek alatt rengeteg dolga volt az angol táviróhivatalnak. Angol szokás, hogy ünnepi jókívánásokat távirati úton kívánjanak egymásnak a szigetország itthon levő és külföldön tartózkodó polgárai s tekintettel arra, hogy a karácsonyi ünnepek alatt annyi a „pleasure cruise“, a kényeztetés a különböző világtengereken, mint egyetlenegy más szakában sem az esztendőnek, természetesen rengeteg távirat ment ki a messzi tengerekre.

A St. Martin's-le-Grandon levő londoni főtáviróhivatal, vagy ahogyan itt nevezik: G. P. O. (General Post Office) illetékes távirótermei szünetlen összeköttetést tartanak fenn a világ minden tengerével. A Central Telegraph Office rádióterme állandóan kapja a híreket, sürgős táviratokat, egyéb üzeneteket a világ minden tengeréről s a Morse-gépek, amelyek egykedvűen kattognak itt, egyáltalában nem tesznek különbséget a jelek leköpögésében akkor, amikor a szárazföldről jönnek a hírek, vagy amikor a földgömb másik oldaláról, egy viharba jutott hajóról küldik a vészjeleket. A Földközi tenger, az Atlanti, Csendes óceán szólal itt meg egymás után, majd beleköpög ezekbe a messzi „vízi jelekbe“ Norvégia, Brazília vagy akár Dél-Afrika hangja!

A világnak ez a legnagyobb táviróhivatala így karácsonykor káprázatosan érdekes látványt nyújtott. Megszólal például a telefon s az egyik londoni előfizető egyszerűen bement, hogy a déli tengereken cirkáló egyik kirándulógőzörszeretne táviratot küldeni a fiának. Azt azonban nem tudja, hogy a hajó ebben a pillanatban hol lehet. A telefonon jelentkező kezelő felveszi a távirat szövegét (a távirat díját három teljes hónapra előlegezik a londoni telefonelőfizetőnek), azután átadja a „phonogram girl“-nek, aki bemegy az ugynevezett „phonogram-szobába“, ahol pillanatok alatt megközelítő pontossággal megállapítják annak a hajónak „helyzetét“ a tengeren, amelyre a táviratot küldeniük kell.

A hajó felkeresése, rádió útján, ma már pillanatok alatt megtörténik s lehet mondani, hogy egy ilyen, teljesen ismeretlen

helyzetű tengeri hajóra küldött távirat továbbítása sokkal hamarabb történik meg, mintha Londonból — mondjuk — Birminghambe akarná valaki ugyanezt a táviratot elküldeni.

A londoni táviróhivatal tengeri osztályának operátorai majdnem pontosan úgy dolgoznak, mint egy nagy vállalat gépiról. Ulnek különleges szerkezetű Morse-gépek előtt s az eléjük tett szöveget — miután a géptermekekben a megfelelő beállítás elvégezték — egymás után kopogják le és adják le azoknak, akiknek feladók szánták. A kopogtatási jel elektromos impulzust kelt, amelyet azután közvetlenül Rügbybe, vagy Leafieldebe továbbít a főposta, az ugynevezett táviró-relé állomásokra. Innen azután, minden további ember segítség nélkül, „felelőstve“ küldik szét a rendes kereskedelmi forgalom tárgyát képező rádiójeleket a világ minden tája felé!

Természetesen előfordul az is, hogy a hajó, amelyet az előbb a phonogram girl bementése alapján felkutatott a „kereső hivatalnok“, helyzetét változtatja s a tényleg leadott hír az első kísérletre nem éri el a hajót. Ha a londoni főposta nem kapja meg a vizszozó jelet, akkor addig ismétli a leadást, amíg végül is eléri a hajót, amely minden esetben felelni köteles.

S a legérdekesebb a dologban az, hogy a táviratok, amelyeket Morse-gépeken adnak le Londonban, mint teljesen hangosan bementott hír újra és rögtön visszakerül az operátor füléhez. A teremben ugyanis több hangosan beszélő készülék működik s az operátornak az a kontrollja, hogy a pillanat néhány törtrésze alatt vissza kell kapnia hangosan beszélőn azt a hírt, amelyet ő Morse-jelekkel leadott. A laikus, aki hallgatja ezt, kétségkívül azt a benyomást szerzi, hogy a hangosan beszélő hangját, egyenesen és közvetlenül, szinte ugyanabban a szobában kelti valami titokzatos transzformáló-készülék a Morse-gépek nyomán. Pedig a jel előbb kifut Rügbybe, itt valóban transzformálják és „hangossá“ teszik s csak azután jön vissza újra Londonba s természetesen ezzel egyidőben jut ki a tengerekre is. (I. m.)

SZÍNHÁZ-FILM MŰVÉSZET

Pénteken utoljára: Kadétkisasszony. Gutsav Fröhlich és Dolly Haas nagyszerű operettje, a Kadétkisasszony pénteken utoljára megy a Szinkör mozgóban. A pénteki játszás után a filmet végleg bevonják a forgalomból.

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton éjjel háromnegyed 11 órakor: Van-e valami elvámolni valója? (Hennequin és Veber világhírű pikáns francia vígjátéka. Kizárólag felnőtteknek. Új betanulással. Sorozatszám: 40.)

Vasárnap délelőtt 11-kor: Hófehérke. (Gyermekelőadás rendkívül olcsó helyárrakkal: 10, 20, 25 és 30 lej. Sorozatszám: 41.)

Az Opera műsora

Péntek, január 20: Traviata. (P. Stefanescu-Goangá baritonista fellépésével.)

Vasárnap, január 22 (este): A zsidónő. Hétfő, január 23: A madarász. (Operett-premier.)

Szerda, január 25: A madarász.

SELECT-MOZGO műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor:

Congorilla. Az első, Afrika őserdőiben készült expedíciós film. Műsoron kívül legújabb hangos heti híradó.

CORSO-MOZGO műsora

Öldöklő verseny. (Derby). Clark Gable, Ernest Torrence, Madge Evans.

Szinkör-Mozgó műsora

Pénteken 3, 5, 7 és 9-kor utoljára: Kadétkisasszony. Legutolsó nap. A filmet ezután bevonják a forgalomból. Dolly Haas és Gustav Fröhlich. Szombaton 3, 5, 7 és 9-kor: A milliók tolvaja. Vidám kalandfilm. A főszerepben: Willy Forst.

URANIA-MOZGO műsora

Péntek 3, 5, 7 és 9 órakor: Szombat 3, 5, 7 és 9 órakor: Vasárnap 3, 5, 7 és 9 órakor: Mata Hari. Szezonunk legnagyobb filmje. Főszereplők: Greta Garbo, Ramon Novarro, Lyonel Barrimore, Lewis Stone.

ROYAL-MOZGO műsora

(Parkamara új palotájában) Ma: Lehmann mama 3 leánya. Operett világláger.

RÁDIÓ MŰSOR

Péntek, január 20.

Bukarest, 17: Könyvű zene. 18: Hírek. 18.10: Előadás. 18.25: Könyvű zene. — 19.40: Grammfón. 20: Szimf. hangv. — 21.45: Bruckner: VII. szimfónia.

Budapest, 9.15: Hangv. 12.05: Grammfón. 17: Jazz. 17.45: Előadás. 18.15: Cigányzene. 19.30: Operaelőadás. Közben hírek. 23: Jazz.

Konfekcióségéd,

elsőrendű kiszolgáló, perfekt román, magyar és német (nem zsargon!) nyelvekben FELVETETIK! Szombaton zárva. Irásbeli ajánlatok, bizonyítvány másolat. Irásbeli ajánlatok: Singer Hermann, Timisoara, P. Seudier 3.

Bécs, 4.50: Koncert. 8.15: Zenekari hangverseny.

Berlin, 9.15: Beethoven szonáták. Heilsberg—Königsberg, 9.45: Strauss Richard: Don Juan c. operája.

Breslau, 7.30: Balalajkazene. Lipcse, 7.30: Liszt Ferenc est.

Hamburg, 8: Kálmán operett. Köln—Langenberg, 10.25: Zene.

Stuttgart, 9.15: Szimfónikus hangverseny.

München, 8: Szimfónikus hangv. Svájci német adók. 7.45: Zenekari hangverseny.

Varsó, 20.15: Szimfónikus hangverseny. 23: Táncczene.

Kattowitz, 19.15: Grammfón. Milánó, 19.30: Grammfón.

Róma, 19.15: Grammfón. 20.45: Kamarazene. 22: Zenekari és énekhangv.

Pozsoay, 19.20: Könyvű zene. Kassa, 19.20: Fuvószene.

Ostrava, 19.20: Zenekari hangv. Brünn, 19.20: Fuvószene.

Oslo, 17.30: Szakszofónhangv. Párizs, 21.30: Operettrezletek.

London, 21.15: Modern zene.

Szombat, január 21.

Bukarest, 19.40: Grammfón. 20: Zenekari hangv. 20.40: Előadás. 20.55: Balalajkazene. 21.25: Könyvű zene.

Budapest, 9.15: Könyvű zene. 12.05: Könyvű zene. 16: Gyermekóra. 16.45: Hírek. 17: Hangv. 18.45: Kurucdalok. 20: Az Operaház zenekarának hangv. 20.45: Hírek. 21: Grammfónhangv. 22: Külpolitikai előadás. Utána cigányzene. Magyar népdalok. 23.15: Táncczene.

Bécs, 5.05: Délutáni hangv. 8: Vidám est. 10.45: Táncczene.

Berlin, 8: Operett. Heilsberg, 7.15: Hegedű és cselló.

Breslau, 9.20: Vidám est. Lipcse, 4.30: Délutáni hangv.

Hamburg, 10.30: Táncczene. Köln—Langenberg, 5: Délutáni zene.

Frankfurt, 8: Tarkaest. Első rész opera est, második rész szórakoztató zene.

München, 9: Ünnepi hangv. Svájci adók, 4: Kéziharmónika.

Varsó, 20: Könyvű zene. 22: Zongorahangverseny.

Kattowitz, 19: Grammfón. Lemberg, 17: Zenekari hangv.

Poznan, 18: Énekhangv. 23.10: Táncczene.

Milánó, 19: Grammfón. Róma, 20: Grammfón.

Brünn, 19.30: Humoros est. Kassa, 18.20: Grammfón.

Oslo, 22.45: Táncczene. Brüsszel, 21.30: Hangv.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3 lej, vastagabb betűvel 6 lej. Legkisebb apró hirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Apróhirdetéseket díja előre fizetendő. Jellegű levelet csak úgy továbbítunk, ha portóbélyeg mellékelve van.

Román anyanyelvű zsidó diák leckét ad esetleg lakás és ellátás ellenében. Cím a kiadóban.

Kelengyék készítése, függöny és ágyszerű összeállítás, csipkebevarrás, párnamontirozás, előrajzolás a legújabb minták szerint legszebben és legolcsóbban. Fisch Böske kézimunkaszalonjában Str. Baritiu 16.

VARRÓNÓ, elsőrangú francia- és angol munkás vállalja nagyon olcsón a legkülönbözőféle fazonok készítését, csakis saját lakásán: Cal C. Victoriei 139. sz. (hátsó az udvarban.)

Naponta frissen fejt kóser tehen- és bivalytej (házhöz szállítva is), valamint tejszín, tejföl, vaj és turó kapható Schwartz Ignácénál, Str. Filipester (Szentlélek u.) 7. Ugyanott vegetárius koszt — kihordásra is — kapható. Csak megrendelésre.

Lehmann mama 3 leánya... Ezelőtt... Valami... Bialik... Erecből... Vágy... lam... vó: s... medd... szől?... A madár... Jól... man... fiatal... fiatal... Micsoda... — L... van: — I... izét... — E... gos... Az ő me... nak... a ma... alma... 20 egyne... Bialikna... Most ha... Tel-Aviv... El! A „Tab... „Még... Hol... ban... Mics... — O... A talma... van... Tanít... Láng... „Csak... Csak az... S mily... Bialik... tudja... tanu... Nyelvez... nyi... A héber... Lelk... Muzsiká... nek... van... S mily... Bialik... „Mond... S hol... Mondják... S hol... Szerelm... Ahaváh... Nagy-na... mely... Mert m... Mert k... Mert 6... S valam... meg... ben... Mert m... Tel-Aviv... El!

HIREK

Lehmann mama 3 leánya

Teit hazak előtt fut a

ROYAL Mozgoban

Lehmann mama 3 leánya

Operett világsláger!
Három „mai leány“ pikáns története az első csoktól a férjhezmenetelig.

Főszerepben: **Mansi Nies**

Lehmann mama 3 leánya

Bialik

1.

Ezelőtt három évtizeddel egy kis vers jelent meg a Rávinczki által szerkesztett „Párdesz“-ban. „A madárhoz“ címmel. Írója, akkor még ismeretlen: Bialik.

A verset elolvasták sokan. Akkor még verset is olvastak. Felfigyeltek rá.

Valami, eladdig még ismeretlen melódiával volt megírva. Melódiával — Bialik verseiben muzsika van. A költő a madárhoz beszél. Beszél?

Erecből jött a madárka. Erec Jiszraélből. Mesél. Micsoda mesék ezek?!

Vágy. Ezer estendő sőtárgása. S valami nagy ismeretlen, mélyről jövő: szerelem. S nyugalanság is: meddig még? Meddig? — Bialik szól?

A madár szól... A nevét megtanulják. Jól megtanulják. Chajim Nachman Bialik. ...Honnan jött ez a fiatal, még alig huszonnégy éves fiatal ember?

Micsoda nagy tüzek lobogtatják? — Lira? Szerelem? Sápadt arca van: szemei különösen ragyognak.

— Ize van a versének. Érzed az ízt. — Kitél tanulta a nótát? — Hempergőzik a harmatos, szagos tavaszban. Tavasz —

Az ő mestere a tavasz. Az élet. Szavainak színe van. Te madárka! Ki itt a madár? — Mit szólnak hát az én álmaim? Ott. Lévation — Cédrus.

20 egyméhány éves. Bialiknak hívják. Most hatvan éves. Tel-Avivban él. El!

2.

A „Talmudista“ Hámászmid. „Még vannak itt-ott rejtett városok. Hol örök mácsunk pislog még titokban.“ Pislog? Fénylik. Ragyog. Mécs? Fáklya!

Micsoda világlósság! Hogy szereti őket. — Őket.

A talmudista ül s tanul. Tanul? Betűk vannak előtte.

„Haj mond ábájé... Tanit rabbáh“

Láng-lobog. Tűz.

„Csak az ki járt már jesiva körül, Csak az tudja hogy szur, hogy éget S mily szivettépő ez a talmud-ének. Bialik járt a jesiva körül. Körül? Ő tudja. Nagyon tudja. Zsitomirban tanult.

Nyelvezet — Héberül tudni, nem any nyi, mint tesszem: Franciául — A héber szónak, nemcsak értelme van. Lelke? Minden nyelvnek van lelke. Muzsikája is nemcsak a héber nyelvnek van. De története csak ennek van.

S milyen története? Bialik a szót írja s a szó történetét. „Mondják: van szerelem e világon S hol van? Mondják: van fiatalság S hol van? Hol?“

Szerelem. Aháwáh.

Nagy-nagy, eddig még ismeretlen mélységeket tár elénk.

Mert művészt. Mert költőt.

Mert ő: Bialik.

S valami jóleső érzéssel állapítjuk meg, hogy Bialikot ünneplik Erecben.

Mert most hatvan éves. Tel-Avivban él. El!

Adler Hubert.

— Fokozatosan akarják megszüntetni az osztrák Nemzeti Banknál létesített sillingalapot. Bécsből jelentik: Az Osztrák Nemzeti Banknál létesített sillingalapot fokozatosan teljesen meg akarják szüntetni és a szelvénytulajdonosokat külföldi fizető eszközökkel fogják kielégíteni. Ezzel áll összefüggésben, hogy a bécsi magánclearingben a kínálat máris jelentősen túlszárnyalja a keresletet, bár a felárakban lényeges változás még nem következett be.

— Egy tanár két gyermekével együtt kísért a harmadik emeleti ablakból az uccára. Párizsból jelentik: A tangeri francia-arab iskolának nagy gyász van. Réhal francia tanár mintegy pár nappal ezelőtt két éves gyermekével lakásának harmadik emeleti ablakában ült. A professzor másik gyermeke, aki szintén az ablakban tartózkodott, elvesztette az egyensúlyát és kibillent az ablakon. Ráhal ekkor meg akarta fogni fiának a ruháját, de helyett ő is lezuhant a kis-gyermekkel együtt. Mindhárman szörnyet haltak.

— Kiskoru tolvaj dézsmálta meg a Szabó Jenő áruházát. A Szabó Jenő cég egyik belfeljárója szerdán este bejelentette a központi rendőrségnek, hogy az áruház egyik kiskoru alkalmazottja, L. András már hosszú idő óta sorozatos árulopásokat követ el. Az áruházat véletlenül fedték fel és a rendőrség azonnal őrizetbe vette az áruház kiskoru alkalmazottját. A rendőrség tovább folytatja a nyomozást az árulopások ügyében.

— Nagyarányu kommunista per a kolozsvári hadbírósg előtt. Szerdán délután váratlanul elhunyt 73 éves korában Goldmann Adolf, dr. Gábor Dezső, az erdélyi cionista társadalm egyik ismert vezetőjének édesatyja. Az elhunyt, aki négy évtizeden keresztül vezető tagja volt a bánásgyi kereskedelemnek, váratlan halála Temesvárszerte általános részvételt váltott ki. Dr. Gábor Dezső és ennek nővérén kívül az elhunytat a kiterjedt rokonság és a város kereskedőtársadalmja gyászolja.

— Hetenként legalább egyszer tegyen fűrdőjébe Velosa pezsgő fenyőtablettát.

— Dr. Gábor Dezső gyászja. Az elmúlt héten váratlanul elhunyt 73 éves korában Goldmann Adolf, dr. Gábor Dezső, az erdélyi cionista társadalm egyik ismert vezetőjének édesatyja. Az elhunyt, aki négy évtizeden keresztül vezető tagja volt a bánásgyi kereskedelemnek, váratlan halála Temesvárszerte általános részvételt váltott ki. Dr. Gábor Dezső és ennek nővérén kívül az elhunytat a kiterjedt rokonság és a város kereskedőtársadalmja gyászolja.

— Hetenként legalább egyszer tegyen fűrdőjébe Velosa pezsgő fenyőtablettát.

— Dr. Gábor Dezső gyászja. Az elmúlt héten váratlanul elhunyt 73 éves korában Goldmann Adolf, dr. Gábor Dezső, az erdélyi cionista társadalm egyik ismert vezetőjének édesatyja. Az elhunyt, aki négy évtizeden keresztül vezető tagja volt a bánásgyi kereskedelemnek, váratlan halála Temesvárszerte általános részvételt váltott ki. Dr. Gábor Dezső és ennek nővérén kívül az elhunytat a kiterjedt rokonság és a város kereskedőtársadalmja gyászolja.

Magyar Sínház

Szombat éjjel háromnegyed 11 órakor: Van-e valami elvámolni valója? Felhőtöknek. Vasárnap d. e. 11-kor: Hőfehérke. Gyermekekadás.

— Görögország eladja műkincseit. Athénből jelentik: A görög kormány az állam súlyos anyagi válságára való tekintettel azzal a tervvel foglalkozik, hogy több műkincset elad. Erre való tekintettel rövidesen törvényt hoznak, amely egy módosítja a műkincsek kiviteli tilalmát, hogy olyan műemlékeket, amelyek egy szakértői bizottság szerint nélkülözhetők, el lehet külföldre adni. Megvalósítják Pangalosz egykori diktátornak azt a tervét, hogy Praxitelesz híres Hermes szobrát aukción elárverezik.

— Egy budapesti idegbeteg anyja rémtette. Budapestről jelentik: A Mária Valéria-telep egyik házában Bálint Mihályné idegbeteg asszony baltával és borotvával megölte 3 éves kisleányát, két kis ikerfiát, majd önmagával végzett. A munkából hazatérő férj majd megörlött fájdalommal s alig lehetett megakadályozni, hogy öngyilkosságot el ne kövessen.

— Leégett Hindenburg kastélyának tetőzete. Berlinből jelentik: A Keletporoszországi neudecki kastélyban, Hindenburg elnök nyári tartózkodási helyén tűz támadt, amelyet a tűzoltóság gyorsan eloltott. A kastély egy részének tetőzete a lángokban megsemmisült. Az elnök pénteken egyik nőrokonának temetésére elutazik Neudeckbe. Nincs semmi akadály annak, hogy a kastélyban megszálljon, mert abban a lakosztályban fog lakni, amelynek tetőzete teljesen épen maradt.

— Tűz egy valenciai textilgyárban. Madridból jelentik: Valenciában az Albarrique textilgyári nagyüzemben rövid időközben kétszer egymásután tűz támadt. A tűzoltóság gyorsan lokalizálta a tüzet. A kár így is meghaladja a 10 ezer pezétát, mert a raktár egy része megsemmisült. Eddig még nem állapították meg a tűz keletkezésének okát. Lehet gyújtogatóról is szó.

— Még nem szűnt meg a prágai taxisok sztrájkja. Prágából jelentik: Malypetr csehszlovák miniszterelnök az autótaxisok küldöttsége előtt kijelentette, hogy az új intézkedések méltánytalannak vélt pontjait a végrehajtási utasítások során a lehetőséghez képest enyhíthetnie fogja. A taxisok sztrájkja még tart.

— Az ezüstárak tekintetében az idén nem tud határozott irányzat kialakulni. Newyorkból jelentik: Az ezüst jegyzése unciánként a nemesfém-tőzsdén az elmúlt év március végén 30,80 cent volt. A mostani jegyzés 24,70 cent. A gazdasági lapok megállapításai szerint az ezüstárak tekintetében még nem tudott az idén határozott irányzat kialakulni.

Azonnal segít a jóízű Koprol hashajtó csokoládé.

— Jokohámában a Singer-gyár kizárt munkásai megattakirozták a gyártelepet. Londonból jelentik: Jokohámában a Singer varrógépgyár telepét fél év óta kizárt munkások tömege attakirozta meg. A tömeg rombolt és az üzleti könyveket megsemmisítette. A rendőrség több mint száz embert letartóztatott.

— Portugáliában havazik. Londonból jelentik: Portugáliában, a Douro folyó mentén, Minho és Traz os Mantes kerületekben bőséges havazás indult meg, amely huszonnégy órája szakadatlanul tart. A hóréteg vastagsága helyenként eléri az egy métert is. A vasuti közlekedésben egész Északportugáliában komoly zavarok állottak be.

— Passzív a francia külkereskedelmi mérleg. Párizsból jelentik: 1932-ben a francia külkereskedelmi mérleg 10,2 milliárd frankkal passzív. Az import 29,8, a kivitel 19,6 milliárd frankra csökkent. Az előző évhez képest a behozatal 29, az export pedig 35 százalékkal csökkent.

— E hét végéig befejezik az ülésszakot a világgazdasági értekezlet előkészítő szakértők. Genfből jelentik: A világgazdasági értekezlet előkészítő szakértők a hét végéig befejezik az ülésszakot s elkészülnek a Népszövetség tanácsa elé terjesztendő javaslatukkal. A tanács januári ülésszakon meg fogja állapítani a konferencia kezdeti időpontját.

— A magánalkalmazottak a vasárnapi munkaszünetet felfüggesztése ellen. A Magánalkalmazottak és Tisztviselők Szakszervezete kedden este a záróra kérdés ügyében népes tügyülést tartott. A taggyűlés számos felszólalás után a következő határozatot hozta: A magántisztviselők és alkalmazottak kolozsvári szakszervezete a legerélyesebben tiltakozik a munkaadók azon nyíltan hangoztatott törekvése ellen, hogy az üzletek egy bizonyos kategóriájára számára a törvényes munkaszünetet felfüggeszték, vagy megszüntessék. Az alkalmazottak szakszervezete e törekvés ellen a legelkeseredettebb harcot jelenti be. Egyben követeli, hogy a törvényes 8 óras munkanapot a magánalkalmazottaknál is vezessék be, mely a munkanélküliség csökkentéséhez is hozzájárulna.

Dr. KULCSAR ISTVAN:
Bevezetés az individual pszichológiába

Tartalmi kivonata: Az ember lélekismerete. — Az egyén, mint cél irányította egység. — A szervek fogvatékossága. — A „fiziológiai fogvatékosság“. — A fogvatékosság létrejöttének tényezői. — A fogvatékosság-érzés kompenzációja, a személyiség fejlődésvonala. — Az ideges jellem. — A tehetség. — Gyerekkori hibák. — Idegesség és elmebaj. — Elzártság és bűnbűzés. — Szexualitás problémája. — A kutúra. — Nevelés. — Az idegesség gyógyítása. — Önevelés. — Függelék: Az individualpszichológia története.

Ara 98 Lei. — Kapható az ÚJ KELET könyvosztályában.

Jan. 20. Péntek

Romániai premierà!

Öldöklő verseny

Főszerepben:
Clark Gable, Ernest Torrence, Madge Evans, Marie Prevost

CORSO MOIÁO

Számozott helyek! Kedvezményes és szabadjegyek nem érvényesek!

NAPRŰL NAPRA

Az FC Barcelona Samitier és Piera nevű játékosainak egy évre, Vidal, Carcer, Diego és Gualnak szezonzárására és további négy játékosának egy-egy hónapra felmondott a csapatnak a magyarországi Újpesttől saját pályáján kétszer egymásután elszenvedett veresége miatt.

Kairóban a berlini és a bécsi opera tagjaiból szervezett együttes megkezdte vendégjátékait. Előadták a Fidelitót és a Don Juant s most a Salome, Figaro házassága, Aida, Tosca, Denevér, Cigánybáró és a Carmen vannak soron. A szövegírók között van Helge Rosswaenge Anday Piroška, Gyenge Anna és Adele Kern is.

Március végére fel fog épülni Prága új fedettuszodája. A csehszlovák uszövetség érintkezésbe fog lépni Budapesttel, hogy a fedettuszoda megnyitójára vendégül láthassa az olimpiai bajnok magyar víziló válogatottját. A lapok értesülései szerint a pápa és

Az Arc en ciel francia óriásrepülőgép torreneciális esők miatt nem startolhatott Rio de Janeiróból Buenos Aires felé. A startot el kellett halasztani.

egész udvartartása a napokban meg fogja tekinteni az Ave Caesar c. új Paramount-filmet, amely a Nero császár idejében sokát sanyargatott kereszténység életét mutatja be.

Vasárnap a külföldön turázó magyar professzionista válogatott futball csapat a francia fővárosban játszik Budapest válogatottjaként Párizs válogatott labdarúgócsapata ellen. E mérkőzésre előkészületlenül a magyar válogatott mára Lipcsébe, Közép-németország válogatottja elleni 2x25 perces tréningmérkőzést kötött le. Lipcsében nem hirdették tréningmérkőzésnek a meccset s a játék kezdetekor a pályát mintegy 8000 főnyi közönség vette körül. A kétszer 25 perces játék befejeztével a csapatok le akartak vonulni, de a közönség heves tüntetésbe kezdett s így lejátszottak még 2x10 perces meghosszabbítást is. A rendes játékidőben Turai lötte az első gólt. A németek Lindmann révén gyorsan egyenlítették. A második 25 percben Cseh II. két gólt ért el s a tréning-játékidő végéig az eredményen nem esett változás. A meghosszabbítási idő alatt a németek érték el gólokat Höllig és Schleg révén s így az eredmény 3:3 arányban eldőntetlen.

A londoni Arsenal csapatában sok játékos influenzás. Ez magyarázza a csapat kiesését a kupaküzdelmékből. A csapat vezetőség ezért az Austria-WAC kombináltjának az Arsenal elleni angol mérkőzését lemondotta.

Elindult Bostonból Montrealba a bridsz-expressz s megkezdődött a verseny. Az utasok Montrealban a legjobb ottani játékosokkal fognak mérkőzni, visszautazásuk alkalmával pedig folytatják a most megkezdett vasuti bridsz versenyt. A vasutársaságok a menetdíjakba belekombinálták a montreali torna díját és a kártyahasználati díjakat is.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Aliberálisok számonkérlik a parlamentben a kormánytól Maniu és Mihalache lemondását

Egyre nagyobb méreteket öltenek a Fortu professor letartóztatásával kapcsolatos igazságok

Bucuresti-Bukarest, január 19. (Az Uj Kelet tud.) Az ellenzéki lapok különösen képen pedig a liberális párti „Viitorul” még mindig élénken kommentálja az okokat, amelyek Maniu lemondásához és a Vaida kormány kinevezéséhez vezettek. A kormányváltás kérdése szerepelni fog egyébként a január 25-én megnyíló parlamenti szesszió napirendjén. A liberális párt vezére Jon Ducea meg fogja interpellálni a kormányt a Maniu kabinet lemondásának okai felől és az interpellációhoz esatlakozni fognak dr. Lupu és Goga is. A kormány hirtelen nem szándékszik ebben a kérdésben mélyebb vitába bocsátkozni az ellenzékkel és ezért Vaida Sándor igyekezik fog kiterő válasszal elintézni az ellenzéki vezérek interpellációit.

A liberális párt végrehaj-tó bizottsági ülése

A liberális párt végrehaj-tó bizottsága egyébként ma délelőtt ülést tartott. Ducea referátumot tartott a politikai helyzetről. Kifejtette, hogy milyen álláspontot foglalt el a párt az elmúlt heti kormányváltással szemben. Dinu Bratianu, Constantin Xeni és Tatarescu felszólalásai után kimondták, hogy a liberális párt a parlamentben és a parlamenten kívül kiméletlenül folytatni fogja a harcot a nemzeti parasztpárt ellen, amely a liberálisok véleménye szerint teljesen képtelen arra, hogy megoldja a napirenden levő kérdéseket. A határozati javaslat szerint a nemzeti parasztpárti rezsim meghosszabbítása egyre súlyosabbá teszi az ország helyzetét. A Vaida kormány nem egyéb, mint minden tekintélyt nélkülöző folytatása a Maniu kormánynak. Azokat az alkotmányos ürügyeket, amelyekre Maniu és Mihalache lemondásuk alkalmával hivatkoztak, nem szabad és lehet komolyan venni. Attól a pillanattól kezdve, hogy Maniu és Mihalache skrupulusai nem léteznek Vaida számára, nyilvánvaló, hogy mennyire rendszertelenül és egységes irányítás híján jár el a nemzeti parasztpárt a napirenden levő kérdésekben. Ez a rendszertelenség csak arra alkalmas, hogy az országon belül lesüllyesse a közéleti nívót, a külföldön pedig csorbítsa az ország presztízst.

A liberálisoknak a kormányelleni parlamentáris harcat Ducának fent jelzett interpellációja fogja megindítani. A liberális párt vezére meg fogja kérdezni Vaidától azt is, hogy vajon ő kapott-e „szabadkezet” és hogy milyen körülmények között alakította meg kormányát. A vita elé a kérdés kényes voltára való tekintettel nagy érdeklődéssel tekint a politikai világ.

Kavarodás Fortu professzor ügye miatt

Bukarest politikai életének középpontjában egyébként Fortu professor ügye áll, amelyet tegnapi számában részletesen ismertett az Uj Kelet. A sajtó oldalakon keresztül foglalkozik az agitátor letartóztatásával. Az udvarhoz közelálló Cuvantulú élesen támadja Fortut, aki a lap szerint azt állította, hogy az ország uralkodója vagy üzletkötője, vagy pedig a titkos alapok ösztöndíjasa. A lap helyesnek mondja az agitátor letartóztatását és kérdi, hogy vajon a hatóságok nem-e még ennél is drágábban jártak volna el, ha azokat, amiket Fortu mondott, valamelyik szerencsétlen munkanélküli próbálta volna elmondani egy kommunista lapban.

Ezzel szemben az Adevarul helyteleníti a letartóztatást, amely feleslegesen reklámot csinált Fortunak és népszerűsítette akcióját, amelyről azelőtt csak kevesen tudtak. Mint tegnap már megírtuk, a rendőrség betiltotta a középiskolai tanároknak azt a tervét, hogy felvonuljanak Vacares-tibe és tüntessenek elnökük, Fortu professor mellett. A rendőrség mégis attól

tart, hogy a tanárok össze fognak gyűlni és megrendezik demonstratív felvonulásukat.

Még kétszáz ügyvéd jelentkezett Fortu védelmére

Megírtuk, hogy a letartóztatási végzést megerősítő vádpanasz tárgyaláson ötven ügyvéd akarta Fortu professzort védeni. Azóta kétszáz másik bukaresti ügyvéd je-

lentkezett a professor védelmére. A köztisztviselők szövetsége, a tanítók egyesülete, a romániai főiskolát végzett emberek szövetsége és más egyesületek is bejelentették tiltakozásukat a kormánynál Fortu letartóztatása ellen.

A bukaresti tábla egyébként ma döntésképpen a Fortu ellen kibocsátott letartóztatási végzés felett.

A bolíviai hadsereg döntő győzelmet aratott a paraguayi csapatok felett

A paraguayi csapatok gyors menetben vonulnak vissza

LONDON, január 19. A bolíviai hadsereg a Gran Chaco-területen elhatározott győzelmet aratott a paraguayi csapatok felett. A legyőzött felcsapatai a Pucumayo folyó mentén gyors menetben visszavonulóban vannak. Az ütközet több napon át tartott és számos emberéletet követelt áldozatul.

Román export-képviselőket állítanak fel Palesztinában

BUCURESTI-BUKAREST, január 19. Az utóbbi napokban jelentékeny marhaszállítmány indult el, 125 markát szállítottak el, amelyeket a palesztinai piacon igen kedvezően fogadtak jó minőségük miatt. Román gazdasági körökben komolyan foglalkoznak azzal a tervvel, hogy a román exportörök képviselőket állítanak fel Palesztinában.

Bukarestben is sztrájkot proklamáltak a joghallgatók a vizsgadíjak miatt

BUCURESTI-BUKAREST, január 19. (Az Uj Kelet tud.) Csütörtök reggel a bukaresti egyetem joghallgatói általános sztrájkot proklamáltak. A sztrájknak ugyanolyan jellege van, mint Kolozsváron, ugyanis a diákok a vizsga és beíratási díjak leszállítását követelik, amelyhez a tanári kar nem akar hozzájárulni.

A múlt évben hat és fél-milliárdot investáltak épületekbe

Az adómentességet törvénnyel indokolására a pénzügyminiszterium nyilvánosságra hozta az 1932-es építkezések végösszeget

Bucuresti-Bukarest, január 19. (Az Uj Kelet tud.) A közvetlen adókra vonatkozó törvények módosításával, mint ismeretes, a pénzügyminiszter meg akarja szüntetni az új épületek adókedvezményét. A pénzügyminisztérium annak bizonyítására, hogy az új épületek adójával milyen jövedelmekhez fog hozzájutni az állam, közzétette az új épületek statisztikáját. Az igazságügyminisztérium mellett működő statisztikai hivatal kimutatása szerint 1931-ben a következő összegű új építkezéseket végeztek el:

Az egész ország területén az 1931-ben épített házak összértéke 4.264.664.000 lej volt. Tartományok szerint ez az összeg a következőképpen oszlik meg. Régi királyság: 997 millió 700 ezer lej, Erdély 741.553.440, Beszarábia 89 millió 600 ezer, Bukovina 132.590.000 lej.

Bukarest ezzel szemben összesen két-milliárd 312.920.560 lej-t investált épületekbe. Az elmúlt évben az építkezési láz az egész országban lényegesen nagyobb volt, amit a tőke menekülésének tudnak be. Így hozzávetőleges értékelések szerint 1932-ben legalább hat és félmilliárd lej-t investáltak az országban épületekbe.

Pestújhelyen a kommunisták újabb központi irodáját leplezték le

Budapest, január 19. Pestújhelyen a kommunisták újabb központi irodáját leplezték le. Több mint kétszáz kilogramm röpírat és lapok kerültek a rendőrségre. Tizenegy kommunistát letartóztattak.

Március 25-én kezdődik az ideai svájci arminavasár

Bazel, január 19. Az ideai svájci arminavasár március 25-én kezdődik s április 4-én zárul. A svájci szövetségi vasutak kedvezményt nyújtanak a vásár bel és külföldi látogatóinak.

Újra szerencsétlenség történt a Bukaresti-temesvári vasútvonalon

Bucuresti-Bukarest, január 19. A temesvár-bukaresti vasútvonalon ma majdnem újabb vasuti szerencsétlenség történt, mely azonban a szerencsétlenség következtében nem okozott nagyobb katasztrófát. A bukaresti gyors a balsai állomás közelében kettészakadt, mert az egyik, két vagon között lévő összekötőkapocs eltört. A vonat egyórai késés után folytathatta útját.

Megalapított bukaresti zsidó gyermeki haligatok egyesülete

Bucuresti-Bukarest, január 19. A Bukarestben tanulmányokat folytató erdélyi zsidó diákok megalakították egyesületüket, melynek elnöke Hátsegi Ernő, ügyvezető elnöke Fenichel, főtitkára Markovits. Vasárnap délután Knöpfler Bertalan dr. A zsidó népi megmozdulások emi. csütörtökön este 8-kor dr. Marton Ernő A zsidóság világhelyzete emi. tartott előadást.

A Sfatul Negustoresc (Kereskedő Tanács) felhívja a kereskedők figyelmét arra, hogy a patenta fixa alapján megadott kereskedelmi adójukra nézve vállomást nem adnak be, azonban kivétel nélkül minden kereskedő köteles globális (összjövendelő) vállomást beadni. A patentesek ezt január 31-ig tartoznak megtenni. Vállomási hiányában a globális adónál családi teher figyelembe nem vehető. Az 5-ös számú (globális) vállomási ív kitöltésére a legnagyobb gond fordítandó, mert az abban foglalt kérdésekre adandó adatok is alapul szolgálnak a globális adóalap megállapításánál (látzatadó). Az évi 40.000 lej-t meg nem haladó kereseti adóalapig megadóztak a „diferite date” jelzésű rovatot, amely a látzatadó alapját szolgáltatják, nem kell kitölteni, csak az azon felüliek. A patentesek kereseti adóalapja a tavalyi kirovás „Stat” (állami egyenes) adó összegének tiszterese, tehát az „aditional”, „Drum”, stb. nélküli tiszta egyenes adó. A vállomási ívek kitöltésére nézve felvilágosításokat a Sfatul Irodája a hivatalos órák alatt szívesen ad.

Lányhán tendált a dollár árfolyama a nemzetközi devizapiacokon. Londonból jelentik: A nemzetközi devizapiacokon a dollár lanyhábban tendált, a francia frank megszilárdult s az angol font változatlan.

Egymillió százötvenezer munkanélküli van Olaszországban. Rómából jelentik: A munkanélküliek száma 1 millió 150 ezer. Közülük háromszázezeren részesülnek segélyben.

Ujdonság! Ujdonság! JOSEPH ROTH

HIOB
c. regénye.
Ara 84 lej

Heine óta még egyetlen író sem dolgozott fel zsidó tárgyat olyan ragyogó és emelkedett nyelven, olyan feledhetetlenül megkapó szép képekben, az élmény akkora tűzéssel és mélységgel, mint Joseph Roth „Hiob” c. regényében. Kapható az Uj Kelet könyvosztályában az összeg és portóköltség vezetés beküldése mellett (bélverhen is) vagy utánvétellel.

FRATERNITAS Könyv. és Lapkiadó Rt. nyomása, Cluj-Kolozsvár, Strada Baron L. Pop (v. Brassai s.) 19. sz. Telefon 2-77.

Taxa plátte No. 22
da Bar Telefon Havon évre 60 főtűre: félévűre detések KELET zsidósá keink rás me

Az el...
Megsz...
ziós per...
Akadt...
ember, a...
miniszter...
megkáros...
nők az e...
Persze...
szenczió...
tereket ü...
a feljele...
rendelkez...
sebb fo...
börtönbe...
Nem is...
egész vas...
talan...
Komoly...
natában...
javaslatot...
félne, sz...
szerzett v...
De kom...
mert mag...
eljárás m...
díg — b...
konkrét b...
De ho...
konkrét b...
Hegyan...
tani?
Az embe...
az ilyen...
rendelik...
sége van...
fogad vala...
A feljele...
megvadt...
ve rehabili...
A hetve...
Tul a h...
től ünnepl...
fordulóját...
miniszterel...
Oroszlár...
okos homk...
alatt ravas...
hogy se m...
nines nagy...
Holott h...
ugy lenni...
gyatkozott...
harcra, ha...
magában v...
különösképe...
Lloyd G...
érkezett el...
sok rendsze...
kális állasp...
A klassz...
két kezdte...
ben, amiko...
gyermekcip...
alizmus és...
dig fénykor...
Ez a lib...
szavát hang...
lem hive vo...
Természe...
felvilágosod...
emberek lib...
ugy, mint a...
lisok — a v...
dításában lá...
kritériumát...
A világh...
liberalizmus...
robant ki...
háborus mi...
tossággal de...
harcból Ang...
A győzel...
ántant száma...
ő is azok kö...
beralizmust...
széjjel a nye...
véért...
Allítólag...
kedettebbek...
kainál, de a...
dett azon a...
Georgenak h...
Földrajzról...
A békeszer...